ГАЗЕТА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ХРИСТИЯНСЬКОЇ МІСІЇ МИЛОСЕРДЯ «ДОБРИЙ САМАРЯНИН»

ВІРУЮ

N 10 (129)
жовтень
2009

Реєстраційне свідоцтво
ІФ № 406 від 16.06.1999.

РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗПЛАТНО

Подяка Богові за хліб, за мир, за Україну!

У багатьох країнах світу, зокрема у Великобританії, Канаді, США, Кореї, Австралії, країнах Африки щороку відзначають День подяки Богові, дякуючи за Господні милості та благословення, за врожай і всі блага, даровані протягом року.

Ідею започаткування такого свята в Україні озвучив старший єпископ Церкви Християн Віри Євангельської України на зустрічі Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій з Президентом України в березні 2006 року. Ідея була підтримана, і в жовтні 2007 року в НПМ «Україна» Свято подяки Богові уперше відзначалося на загальнонаціональному рівні.

Президент України, вітаючи учасників свята, відзначив його важливість у процесі духовного оновлення нації. З того часу щороку восени Церква Християн Віри Євангельської України запрошує Божий народ схилити коліна перед Творцем в подячній молитві за хліб, за мир, за Україну.

Цього року Свято подяки відзначали 18 жовтня. Вірні Церкви ХВЄ України і віряни інших українських Церков зібралися в Національному палаці мистецтв «Україна», щоб принести молитви подяки Богові за добробут і мир в Україні. Учасниками урочистого зібрання стали близько чотирьох тисяч осіб – представники різних конфесій і регіонів України.

Зі святом присутніх вітали: президент Всеукраїнського союзу об'єднань євангельських християн-баптистів В'ячеслав Нестерук, старший єпископ Української Християнської Євангельської Церкви Леонід Падун, старший пресвітер Союзу вільних церков християн євангельської віри Василь Райчинець, президент Українського Біблійного Товариства Григорій Комендант, керівник адміністрації патріаршої курії Української Греко-Католицької Церкви єпископ Богдан Дзюрах, генеральний вікарій єпископату Римо-Католицької Церкви

в Україні єпископ Маркіян Трофим'як, Перший віце-прем'єр-міністр України Олександр Турчинов, голова Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі Василь Костицький, голова Держкомітету у справах національностей та релігій Юрій Решетников.

І священнослужителі, і представники влади одностайно підтримали заклик бути вдячними. І дякували християнам за вірність у служінні Богу та Україні, заохочуючи й надалі бути носіями добра, милосердя та любові.

Молодіжний та дитячий хори зі Львова (керівник Галина Самусь), камерний чоловічий хор з Києва (керівник Віктор Олійник), духовий оркестр з м. Горохова Волинської області (диригент Віктор Назарчук), гурти «Сіон» (Дніпропетровськ), «Вічність» (Рівне), «Пілігрим» (Чернівці), «Джерело» (Івано-Франківськ) та інші учасники засвідчили, що християни України вдячні Богові і закликають інших практикувати цю загальнолюдську традицію.

Тож хочеться сподіватися, що кожного року все більше й більше християн будуть приєднуватися до спільної молитви подяки Богові за хліб, за мир, за Україну. Бо тільки це може згуртувати наш народ і дати йому майбуття.

uupc.org.

Релігійний авторитет чи жива віра в Бога?

Храм Гробу Господнього

Усі ми певною мірою залежні від якихось авторитетів: у сім'ї, на роботі, в церкві, у суспільстві, хтось – від кримінального, а хтось – і від релігійного. Але чи потрібні нам взагалі авторитети?

На сторінках Писання ми читаємо про те, як люди хотіли впевнитися, чи насправді Христос був Месією. В Івана Христителя часто запитували, хто він такий і якою владою діє. Та й Сам Господь запитував учнів: «За кого Мене вважають люди?».

Зупинимося на питанні про релігійний авторитет і про те, що для людей важливіше – людські постанови і приписи чи непорушне Боже Слово. Кожен, хто читає цю статтю, може перевірити своє ставлення до живого Бога, до Його Сина Ісуса Христа і до Святого Духа, перевірити, чи все, що він робить, відповідає Слову Божому – а тільки це дає Господу Ісусу можливість спасати для вічного життя.

За своїм внутрішнім змістом релігія і віра суттєво відрізняються. Є люди віруючі, а є релігійні. І останніх, на жаль, значно більше. Багато людей, коли починаєш їм пояснювати Євангеліє Ісуса Христа, категорично заявляють: «Я сповідую віру своїх батьків» або: «В якій вірі народився, у тій і помру». Але в Біблії не знаходимо жодного посилання на якусь релігію, конфесію чи деномінацію. Ісус Христос ніколи не говорив про релігію, Він говорив лише про віру!

Віросповідань, як відомо, існує дуже багато; а віра, про яку говорить Господь Ісус, – одна-єдина. У Посланні до ефесян 4:5 читаємо: «Один Господь, одна віра, одне хрещення».

Дехто заявляє: «Спастися можна в будь-якій релігії, аби тільки дотримуватися її вчення». І цим самим погоджується, що спасти може кожна людська вигадка, аби тільки її виконувати. Але це повний абсурд! Хіба може людина, яка дотримується огидної Богові науки, цим спастися? Це щось на взірець того, якби ми сказали, що не має значення, в який бік і якою дорогою йти, – все одно дійдемо туди, куди нам потрібно.

Якби всі релігії провадили до спасіння, то Спасителеві не потрібно було б приходити на землю і таким тяжким і жахливим способом – смертю на хресті здобувати його для нас. Адже ж релігій було досить і до народження Ісуса Христа. То нехай би люди собі ними і спасалися!

З цього приводу хочу підкреслити, що взагалі жодна релігія, як би вона не називалася, не спасає – тільки Ісус Христос може спасти грішників. Бог не послав на світ нову релігію, Він послав Свого Сина, Котрий став Спасителем для грішників. На жаль, нечестиві люди вигнали з Христової науки дух життя, а саме вчення поперекручували, створили певну систему приписів, обрядів та ритуалів, які ще нікого ніколи не спасли і не зможуть спасти.

Дивно, що людям чомусь хочеться спасатися не за Божим, а за своїм власним планом. Ми, мовляв, маємо свою віру! А насправді такі обмануті люди не мають ніякої віри – ні своєї, ні батьківської. Вони мають тільки свою форму обрядів.

Слово Боже говорить: «Свідкую я кожному, хто чує слова пророцтва цієї книги: коли хто до цього додасть що, то накладе на нього Бог кари, що написані в книзі оцій. А коли хто що відійме від слів книги пророцтва цього, то відійме Бог частку його від дерева життя, і від міста святого, що написане в книзі оцій». (Об. 22:18:19).

Ісус якось сказав фарисеям: дослідіть Писання, бо саме через них ви зможете отримати вічне життя, а вони свідчать про Мене. Я – єдина істина, дорога і життя. Чому ж люди не хочуть приймати Боже Слово за основний і єдиний авторитет? Хіба людина має право змінювати або відкидати заповіді, пристосовуючись до часу чи обставин?

В основі всіх релігійних поділень лежить авторитет. Дехто вважає цим авторитетом панівну Церкву, панівну релігію. І, як не дивно, це багатьох влаштовує. Інші ж вірять, що авторитетом повинно бути Святе Письмо, але оскільки минуло багато часу, дещо треба узгодити відповідно до нових вимого та обставин. А є й такі, хто переконаний, що єдиний авторитет для тих, хто хоче провадити християнський спосіб життя, – Новий Заповіт.

Ісус сказав: «Дана Мені всяка влада на небі й на землі» (Мт. 28:18). Сам Отець особисто підтвердив це на горі Преображення: «Цей Син Мій улюблений, у Якому Моє благовоління; Його слухайте» (Мт. 17:5). А люди замість того, щоб взяти слова Творця до уваги, збудували на тому місці храм і тому храму поклоняються.

Недавно мені випала нагода відвідати Святу землю – Ізраїль. Цю крихітну смужку землі, яка упродовж віків володіє серцями і розумом багатьох людей. І тепер я цьому не дивуюся. З часу моєї мандрівки минув місяць, а мені щоночі сниться Єрусалим, а на серці велика туга за ним.

Закінчення на 4-5-й стор.

На Святій землі

Слова мудрості: ***« Не намагайтеся робити все. Робіть тільки те, до чого вас закликає Бог».***

СВЯТО ЖНИВ

Ми так любимо свята. Це завжди радість, подарунки, вітання, підсвідоме очікування добрих змін у житті, побажання любові, щастя в особистому житті, успіхів. Є свята маленькі, сімейні. А є масштабні, загальнонародні, які охоплюють цілі міста і країни.

До свят готуються завчасно: починається біганина по магазинах в пошуках подарунків і необхідних продуктів, кухні працюють в авральному режимі, дістаються з гаражів і запилених закутків шашличниці, маринується м'ясо, заготовляються дрова. А з екранів телевізорів і радіоприймачів линуть звуки бадьорої музики, створюючи вперемiш зі дзвоном посуду і скрипом розсувних столів передсвяткову метушню. А скільки споминів дитинства огортають душу, коли настають старі добрі свята! І так хочеться жити! Причому жити добре!

Але ось свято закінчується. Протягом двох-трьох днів доїдаються залишки пирогів і смаженого м'яса, обговорюються спожиті страви і поведінка гостей, відбувається обмін фотографіями... І знову настають сірі будні. Очікування змін переходить в розряд голубої мрії, побажання любові і щастя тьмяніють в суєті скороминущих днів і ночей. А за кулісами вечірніх феєрверків і святкової гостини розігрується інший сюжет, в якому не останню роль відіграють міліція і швидка допомога. Бути учасником цього сюжету, звісно, ніхто не планує...

Ці земні свята, зі всіма їх плюсами і мінусами, — час, коли люди відриваються від своїх звичних справ і повністю віддаються відпочинку і радостям. Так ми розуміємо свята, так ми їх влаштовуємо, такі плоди маємо.

Що про свята говорить Біблія

Здавна всі свята були пов'язані з поклонінням богам. Люди підтверджували через поклоніння свою залежність від того чи іншого бога, який, як вони вважали, дав їм усе, що вони мають.

Біблійні свята відрізняються від поганських тим, що люди поклоняються одному Богові —Творцю, Котрий і призначав їм свята і час їх проведення. Ось що про це говорить Книга Левит: «І Господь промовляв до Мойсея, говорячи: «Промовляй до Ізраїлевих синів і скажеш їм: Свята Господні, що в них скликатимете святі збори, оце вони, свята Мої...» (3 М. 23:1-2). І далі перераховуються свята і правила їх проведення.

Одне з них — свято Жнив також має продуману Богом програму: «Коли ви ввійдете до того Краю, що Я даю вам, і будете жати жниво його, то снопа первоплоду ваших жнив принесете до священика, а він буде колихати снопа того перед лицем Господнім, щоб набути вподобання вам; першого дня по святі священик буде колихати його. І ви прирядите в дні вашого колихання снопа однорічне безвадне ягня на цілопалення для Господа. А хлібна його жертва — дві десяті ефи пшеничної муки, мішаної в оливі, огняна жертва для Господа, пахощі любі; а жертва лита його — вино, чверть гіна. А хліба, і пряженого зерна, і свіжих зерен ви не будете їсти аж до самого того дня, аж до вашого принесення жертви для вашого Бога. Це вічна постанова для ваших поколінь по всіх ваших оселях. І відлічите ви собі першого дня по святі, від дня вашого принесення снопа колихання, сім тижнів, повні будуть вони. А до першого дня по сьомім тижні відлічите п'ятдесят днів, та й принесете хлібну нову жертву для Господа... І Мойсей промовляв до Ізраїлевих синів про свята Господні» (3 М. 23:10-16, 44).

Отож свята в біблійному розумінні мали певну мету. Народ Божий переживав на землі багато різних турбот. Час від часу всьому народові треба було об'єднатися для спільного поклоніння Богові і вдячності з того чи іншого конкретного прикладу. Зокрема, під час свята Жнив люди дякували Богові за те, що Він сприяв доброму врожаю, благословив їх зусібіч. З другого боку, свята були своєрідними пам'ятками: згадувалася яка-небудь подія (наприклад, вихід з єгипетського рабства — свято Пасхи) і в той же час виконували всі настанови, які Бог дав для цього свята.

Взагалі, свята з біблійної точки зору — це коли людина відривається від всіх своїх повсякденних справ і звертається до Бога, поклоняючись Йому, дякуючи Йому.

Свято Жнив

Це благодатний час — коли посилена праця позаду. Врожай, збережений від засухи, від шкідників і хижаків, від різного роду проклять, проголошених Богом для непокірних Його Слову, зібрано. Це велика відповідальність, а ще — радість, коли бачиш результати своїх зусиль і усвідомлюєш, що не даремно трудився.

Народ ізраїльський знав, що треба робити, щоб урожай не був останнім в його житті, а навпаки, примножив благословення як для тих, що збирають плоди, так і для неімущих. Якщо всі умови збирання врожаю, які дав Бог, дотримані, то радісне осіннє свято забезпечене. Це записано в Старому Заповіті. А в Новому Заповіті апостол Павло пише: «Усе це трапилось з ними, як приклади, а написане нам на науку, бо за нашого часу кінець віку прийшов» (1 Кор. 10:11).

Сьогодні більшість людей залежать від урожаю побічним чином, тобто вони не сіють і не жнуть своїми руками і не мають потреби запам'ятовувати Закон Мойсея. Сучасна людина йде в супермаркет і купує свіжий хліб в будь-яку пору року. Якщо зовсім мало часу, то можна купити вже нарізаний хліб чи взагалі напівфабрикат.

Кінець віку

Ісус розповів учням притчу про кукіль, який росте серед пшениці, хоч господар поля не сіяв його. Пояснюючи притчу, Він сказав: «Хто добре насіння посіяв був, — це Син Людський, а поле — це світ, добре ж насіння — це сини Царства, а кукіль — сини лукавого, а ворог, що всіяв його — це диявол, жнива — кінець віку, а женці — анголи. І як збирають кукіль, і як палять в огні, так буде й наприкінці віку цього. Пошле Людський Син Своїх анголів, і вони позбирають із Царства Його всі спокуси, і тих, хто чинить беззаконня, і їх повкидають до печі огненної, — буде там плач і скрегіт зубів! Тоді праведники, немов сонце, засяють у Царстві свого Отця» (Мт. 13:37-43).

Отже, жнива — це кінець віку! Господь хоче, щоб всі люди спаслися і збагнули істину. Це жниво, яке хоче зібрати Господь. Але, на великий жаль, практика земного життя свідчить, що не всі приймають спасіння в Христі Ісусі. Апостол Павло, дивлячись на речі реально, говорить: «Для всіх я був усе, щоб спасти бодай деяких» (1 Кор. 9:22). Невже є ті, яких Бог призначив для загибелі? Ні, звичайно. Але якщо людина відкидає Євангеліє Ісуса Христа, вона йде до загибелі, тому що немає іншого шляху спасіння. Ця проста істина, яку неможливо довести, в яку можна тільки повірити.

Докази істинності Євангелія, яке говорить про спасіння і загибель, вказуючи правильний шлях, люди зможуть реально побачити, поставши перед Богом свого часу. Цього ніхто не уникне, як ніхто не уникне фізичної смерті.

Свято Жнив в Івано-Франківській церкві християн віри євангельської.

Свято Жнив, таке радісне і благодатне з одного боку, має й другий бік — страшну реальність для тих, хто відкидає Ісуса Христа: «І я глянув, — і ото біла хмара, а на хмарі сидить подібний до Людського Сина. Він мав на своїй голові золотого вінця, а в руці його гострий серп. І інший ангол вийшов із храму, і гучним голосом кликнув до того, хто на хмарі сидів: «Пошли серпа свого і жни, бо настала година пожати, дозріло бо жниво землі!» І той, хто на хмарі сидів, скинув додолу серпа свого, — і земля була вижата. І інший ангол вийшов із храму, що на небі, — і він мав гострого серпа. І інший ангол, що мав владу над огнем, вийшов від жертівника. І він гучним голосом кликнув до того, що мав гострого серпа, говорячи: «Пошли свого гострого серпа, і позбирай грона земної виноградини, бо грона її вже доспіли». І ангол кинув додолу серпа свого, і зібрав виноград на землі, і вкинув в велике чавило Божого гніву. І потовчене було чавило за містом, і потекла кров із чавила аж до кінських вуздечок, на тисячу шістсот стадій» (Об. 14:14-20).

По суті, людина сама вирішує свою долю у вічності. Справа Церкви Божої — надати кожному можливість вибору, розповісти про те, що нас очікує у вічності — в Христі і без Христа. На Церкву покладена велика відповідальність в справі поширення Євангелія. Велике Доручення Христа звучить так: «Тож ідіть і навчіть всі народи, христячи їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів» (Мт. 28:19-20).

Жнива наближаються! Кожна людина сіє сьогодні своє життя, як насіння. Прийде Господар Жнив — і кожен з нас пожне своє: «Не обманюйтеся — Бог осміяний бути не може. Бо що тільки людина посіє, те саме й пожне! Бо хто сіє для власного тіла свого, той від тіла тлінне пожне. А хто сіє для духа, той від духа пожне життя вічне» (Гал. 6: 7-8).

Той, хто в земному житті відкидає спасіння в Христі, зустрінеться з Його гнівом: «І земні царі, і вельможі та тисячники, і багаті та сильні, і кожен раб та кожен вільний — поховались у печери та в скелі гірські, та й кажуть до гір та до скель: «Поспадайте на нас і позакривайте ви нас від лиця Того, Хто сидить на престолі, і від гніву Агнця!.. Бо прийшов це великий день гніву Його, і хто встояти може?» (Об. 6: 15-17).

Олег МУХАМЕДЖАНОВ.
Пастор.

СИЛА ПЕРЕМІН

З 1 по 30 вересня в м. Севастополі пройшов міжнародний соціальний медіа-проект «Сила перемін». Ціль проекту — нагадати суспільству про моральні цінності, посилити моральні підвалини, показати людям вихід з важких життєвих ситуацій.

На думку організаторів, проект «Сила перемін» особливо актуальний, оскільки сьогодні медійно-інформаційний простір наповнений морально руйнівними посланнями, зріс рівень підліткової злочинності, сироти і безпритульні діти, що живуть на вулицях, стали звичним явищем. Досвід показує, що зневажливе ставлення до духовних і моральних принципів викликає великі соціальні проблеми. За оцінками експертів, Україна посідає перше місце з дитячого алкоголізму, кожен п'ятий школяр курить, робиться 250 000 абортів за рік, а ще в нас мільйон наркоманів і 500 тисяч інфікованих ВІЛ/СНІД.

Віктор Пологов, начальник охорони здоров'я державної міської організації, зокрема, зазначив: «Офіційно в Севастополі робиться не менше шести абортів за день. Щоденно одна особа стає ВІЛ-інфікованою, а кожні три дні в місті стає на сироту більше. Показники неофіційної статистики перевищують ці дані в три-чотири рази».

Щоб впливати на ситуацію, свої зусилля в Севастополі об'єднали представники міської адміністрації, керівники громадських організацій, духовенство і засоби масової інформації. Серед них — соціальна служба у справах сім'ї і молоді, Будинок немовляти, Перший міський пологовий будинок, Центр реабілітації алко-наркозалежних «Твоя перемога», громадська організація «Інститут сім'ї», а також управління охорони здоров'я Севастопольської міської державної адміністрації та багато інших. «Поки існує суспільство, соціальні проблеми не зникнуть, однак ми можемо зменшити їх відсоток. І тільки разом, консолідуючи наші зусилля, можемо добитися перемін», — заявив Роман Мальцев, адміністратор проекту.

Проект складався з медійної, доброчинної і соціальної складових. Окрім яскравої рекламної кампанії на вулицях міста, телеканал СТБ транслював передачі, головними героями яких були люди, що знайшли вихід із складних ситуацій. Протягом місяця працювала цілодобова телефонна «гаряча лінія». Кожен міг зателефонувати, щоб поділитися наболілим, безплатно замовити книжку про християнські цінності, розповісти свою незвичну життєву історію. Після закінчення проекту з'ясувалося, що на «гарячу лінію» телефонували понад 3 000 осіб, одержано 300 текстових повідомлень і замовлено 2 350 книжок на християнську тематику. Найчастіше запитували про звільнення від алкогольної чи наркотичної залежності.

Протягом останніх чотирьох тижнів в рамках проекту було проведено 14 акцій допомоги. На доброчинність витрачено близько 300 000 гривень. Організатори старалися надати різнобічну допомогу найменш забезпеченим: міському госпісу, протитуберкульозному диспансеру, товариству сліпих, центру реабілітації дітей-інвалідів, дітям з малозабезпечених сімей і сиротам, жіночому кризовому центру, центру реабілітації алко-наркозалежних тощо. Були придбані меблі, одяг, побутова техніка, продукти харчування, засоби гігієни і предмети першої необхідності, а також виділено гроші на ремонт приміщень.

Ще однією важливою частиною проекту «Сила перемін» було соціальне опитування жителів міста. Волонтери опитали 2102 севастопольців про те, які переміни, на їх думку, найбільш потребує суспільство. Як виявилось, найболючіші проблеми — алко-наркозалежність — 1644 чол., розлучення — 615 чол. і аборти — 552 чол.

Проект «Сила перемін» має успішну восьмилітню історію і популярність в усьому світі. Він пройшов більш ніж у 20 містах різних країн світу, у тому числі в Канаді, Ізраїлі, Росії, Казахстані, Білорусі, Болівії, Ірландії.

Марина БЕВЗЕНКО.

| ПИТАННЯ З ПОШТИ

«Я рідко буваю на самоті. Тому молюся, а точніше, розмовляю з Богом подумки. Нічого не вимовляю вголос. Що про це говорить Біблія?»

Бог «знає таємниці серця» (Пс. 43:22), тому розмовляти з Богом подумки можна, однак проговорювати (промовляти в голос) свої молитви необхідно теж. «Бо чим серце наповнене, те говорять уста» (Мт. 12:34). «Своїм голосом кличу до Господа, і Він озветься зо святої Своєї гори» (Пс. 3:5). Сказано також: «Бо коли ти устами своїми визнаватимеш Ісуса за Господа і будеш вірувати в своїм серці, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасешся, бо серцем віруємо для праведности, а устами ісповідуємо для спасіння» (Рим. 10:9:10).

Виходить, молитви подумки недостатньо, потрібно молитися і вголос.

* * *

Чи треба молитися за померлих?

Майже всі християнські конфесії, за малим винятком (адвентисти), навчають, що після смерті душа людини продовжує існування поза тілом. Тому для Бога всі люди – живі (Лк. 20:38). А коли так, чи можна просити про них Бога або звертатися до них з молитвами?

Ісус розповів історію про багача й вбогого Лазаря (Лк.16: 19-31), які померли і відразу після смерті були взяті: багатій – у пекло, а Лазар – до раю. Мучачись у полум'ї пекла, багатій звів свої очі догори і побачив Лазаря поруч з Авраамом. Знемагаючи від спраги, він попросив Авраама послати до нього Лазаря, щоб той намочив його язик. На що Авраам відповів, що і багатій, і Лазар одержали по заслугах і що «поміж нами та вами велика безодня поставлена, так що ті, що хочуть, переходити не можуть ізвідси до вас, ані не переходять ізвідти до нас».

Це значить, що після смерті людини нічого змінити не можна: той, хто потрапив у пекло, в рай перейти вже не може. Тому молитви про померлого вже нічого не можуть змінити.

Але якщо для Бога мертві – живі, чи не можна просити їх про що-небудь? Щоб замовили про нас перед Богом слівце?

Якщо навіть не брати до уваги той факт, що ми ніяк не можемо знати, у якому з двох місць перебуває душа покійного, скрізь, де Біблія говорить про смерть праведника, говориться, що він іде на спочинок: «Блаженні ті мертві, хто з цього часу вмирає в Господі!.. Вони від праць своїх заспокояться, бо їхні діла йдуть за ними слідом» (Об. 14:13).

Чи було б це спокоєм, якби мертвий слухав постійно прохання живих і «вилізав би зі шкіри», виконуючи ті прохання? Ні. Тому прохання тих, хто ще живе на землі, мертві чути не можуть. Вони «завжди Господні» (Рим. 4:8), вони живі «для Бога», але не для нас.

Та велика прірва, яка розділяє пекло й рай, – це світ живих. Він – бар'єр між двома світами душ. У наш матеріальний світ душі покійних не допускаються. Всі ті духи мертвих, що з'являються людям (про які сьогодні створено безліч жахливих фільмів), – не хто інші, як демони, що прибрали людського вигляду.

З цього приводу у Книзі Повторення Закону сказано: «Нехай не знайдеться між тобою такий, хто переводить свого сина чи дочку свою через огонь, хто ворожить ворожбу, хто ворожить по хмарах, і хто ворожить по птахах, і хто чарівник, і хто чорнокнижник, і хто викликає духа померлого та духа віщого, і хто питає померлих. Бо гидота для Господа кожен, хто чинить таке» (Повт. Зак.18:10-12).

Тому молитви за мертвих – марні, а молитви до мертвих – великий гріх.

Пам'ятник незнаному Богові

Більша частина Дій святих апостолів присвячена описові місійних подорожей апостола Павла в Коринт, Ефес, Кіпр, Афіни тощо. Відтоді минуло 2000 років. Над тими містами пронеслось багато воєн, іноземних навал, стихійних бід. Багато міст, в яких проповідував апостол, уже багато століть лежать в руїнах, а деякі зовсім стерті з лиця землі. Але попри це майже в кожному з них збереглися сліди апостола Павла, якого справедливо називають апостолом язичників.

Отже, Афіни.... Одне з найкращих міст землі, воно з давніх-давен було одним із центрів економічного і культурного життя тодішнього світу. В I столітті по Р. Хр. місто було столицею античної філософії. Однак за багатогодинними диспутами, написанням величних творів грецькі філософи не усвідомили головного: причини кризи тодішнього античного суспільства. Вони не усвідомили, що в цій кризі, яка охопила всю велику імперію, винна язичницька ідеологія, у тому числі і та, яку проповідували вони, і що це вона розкладала суспільство зсередини.

Шляхи її вирішення пропонували різні напрями філософських шкіл у різні часи — стоїки, циніки, епікурійці, але вони заводили суспільство у ще глухіший кут. По суті, велемовність мудреців перетворилася на гарне базікання, що не мало ніякої сили і тому було непотрібне і пустопорожнє.

І ось в таке місто прибуває апостол Павло. Його промова в Афінському ареопазі в кількох словах розкриває проблеми грецького суспільства, але пихатість греків не дозволяє їм прийняти цю новину з уст хоча і мудрої, але все ж людини, що не належить до їх суспільства. До того ж юдея.

Усе тодішнє суспільство ділилося на прихильників тої чи іншої філософської школи, того чи іншого напряму, і люди, які звикли проводити час в довгих зарозумілих бесідах і суперечках, в яких, як правило, перемагав той, хто виділявся найбільш витонченою і барвистою мовою, кого вшановували найбільшим авторитетом, не могли сприймати просту, чітку і зрозумілу мову Павла.

Чи не опиняються інколи і сучасні люди в ролі духовних афінян, коли їх розум, отруєний східною окультною філософією, яка стає все популярнішою з її положеннями про космічний розум, езотерику, теософію, вже не може сприйняти прості і зрозумілі біблійні істини. Більше того, ці істини таким людям починають здаватися примітивними.

Під час проповіді в цьому місті Павло, виступаючи в аеропазі і звертаючись до грецьких мудреців, сказав: «... Проходячи та оглядаючи святощі ваші, я знайшов також жертівника, що на ньому написано: «Незнаному Богові». Ось Того, Кого навмання ви шануєте, Того я проповідую вам» (Дії 17:23).

Це повідомлення про вівтар, присвячений незнаному Богові, протягом тривалого часу не знаходило пояснення навіть в теологічних колах, не кажучи вже про атеїстів, що висміювали абсолютно безглузде з їх точки зору повідомлення Писання. Наявність вівтарів Зевса, Афродіти, Ісіди чи Мітри була цілком зрозуміла і пояснювана, але щоб існував вівтар незнаного Бога — це виглядало дивним і неможливим.

Але ось в 1908-1909 рр. німецька археологічна експедиція під керівництвом В. Дерпфельда знайшла вівтар, на якому було вирізано напис: «Незнаному Богові Капітан приносить дари». Знайдений він в Пергамі, і це відкриття доводить, що автор Дій не видумав культ «Незнаного Бога».

Сьогодні цей безмовний постамент не тільки підтверджує проповідь апостола Павла в столиці філософії тодішнього світу, але й промовляє до нас, застерігаючи від помилок стародавніх афінян.

Краще гірка правда

Якось у знаменитого французького письменника Олександра Дюма попросили п'ять франків на похорон відомого критика. Дюма дістав із гаманця гроші і подав їх прохачеві зі словами: «Візьміть десять і поховайте двох критиків!».

Коли мова йде про смерть людини, такі жарти недоречні, але письменники часом так сильно не люблять своїх критиків, що дозволяють собі жартувати і в такий момент. Деяких критиків насправді є за що не любити. Як вдало підмітив класик, вони «заради красного слівця не пожаліють і отця».

Але є критики, до яких варто прислухатися. Їх також частенько недолюблюють, але не тому, що вони говорять «заради красного слівця», а тому, що деяким людям не до вподоби правда. Давньоєврейський пророк Ісая, що жив за 700 років до Христа, критикував своїх співвітчизників за аморальний спосіб життя, за нехтування Божими заповідями. Тим, хто вважав себе праведником, він говорив прямо в очі: «І стали всі ми, як нечистий, а вся праведність наша — немов поплямована одіж, і в'янемо всі ми, мов листя, а наша провина, як вітер, несе нас...» (Іс. 64:6). Багато хто просто шаленів від цих слів і готовий був поховати пророка, як своїх критиків Дюма.

Слова Ісаї не втратили своєї актуальності і сьогодні. Багато хто й нині вважає себе праведним у той час, коли його праведність — як поплямована одіж. Ми, як і давні люди, зіпсовані. Наші вчинки не ідеальні. Наші добрі діла не досконалі. Погляньмо правді в очі: ми не святі, а грішні люди.

Вам не подобається викриття пророка? Але його критика веде до одужання і тому потрібна. Адже доти, поки людина не усвідомить, що вона грішна, вона не почне шукати спасіння від своїх гріхів. То хай уже гірка, зате — правда.

А правда ця полягає в тому, що людині потрібне спасіння від гріхів, а для цього треба перемогти свою пиху і благати Бога про прощення гріхів. І Бог простить, тому що наші гріхи Він поклав на Ісуса Христа, розп'ятого на хресті близько двох тисяч років тому. Так написано в Біблії: «Бо й Христос один раз постраждав був за наші гріхи, щоб привести нас до Бога, Праведний за неправедних...» (1 Петр. 3:18).

Дехто скаже, що написане в Біблії його не стосується. Є люди, які не вважають себе грішниками. Та що там казати — навіть збоку нічого поганого в них не видно. Невже мало шанованих людей навколо нас? Але, швидше за все, ми просто погано їх знаємо. Нам не дано заглянути в серце людини. А часом з'ясовується, що ми погано знаємо навіть самих себе.

Біблія запевняє, що всі люди — грішники. А сперечатися з Біблією — це все одно, що сперечатися з Самим Богом. Ви погано знаєте себе, якщо твердите, що ви не грішні.

Ми не хочемо принизити вас. У нас інша ціль — щоб ви почали шукати дорогу спасіння. А знайти її неважко. «Христос один постраждав був за наші гріхи, щоб привести нас до Бога, Праведний за неправедних». Христос дорого заплатив за те, щоб ви були спасенні. Не відкидайте те, що Він зробив для вас. Покайтеся в гріхах перед Богом в Ім'я Ісуса Христа і будете спасенні.

Дорога до Бога починається з молитви покаяння. Біблія вчить: «Бо кожен, хто покличе Господнє Ім'я, буде спасенний» (Рим. 10:13).

Помолитися можна приблизно так: «Господи Ісусе Христе, дякую за те, що Ти вмер за мої гріхи. Прошу Тебе — стань моїм Господом і Спасителем. Я довіряю Тобі своє життя — в Ім'я Ісуса Христа. Амінь».

Після покаяння треба налагоджувати нове християнське життя. Кожного дня читайте Біблію — Господь буде говорити з вами через неї; щоденно моліться. Виділіть час, щоб бути наодинці з Богом, розказуйте Йому про своє життя, про труднощі і сумніви, про надії і мрії; регулярно ходіть до церкви, де читають Біблію, моліться разом з іншими віруючими — вони нададуть вам духовну підтримку.

Василь РЯБЧУК

Професор, доктор біології

Трава

«І сказав Бог: нехай земля вродить траву, ярину, що насіння вона розсіває» (Бут. 1:11)

Біблійна ботаніка

Понад 60 разів на сторінках Святого Письма зустрічаємо слово «трава». Травами вважаються рослини з однорічним або багаторічним стеблом, бруньки яких містяться не вище поверхні землі. У Біблії, зокрема, згадані такі трави, як лобода, мирт, м'ята, полин тощо.

Гіркі трави вживали разом із м'ясом (Вих. 12:8), звичайні трави використовували для опалення —замість дров (Мт. 6:30), для годівлі худоби (Пс. 103:14; 146:8; Пр. 27:25 та ін.). Основними продуктами харчування в єгиптян, греків та римлян були ячмінь та пшениця, у китайців — рис і просо, у майя та інків — кукурудза.

У Біблії слово «трава» часто вживають для порівнянь. Зокрема, цар Давид порівнює людське життя з травою, яка вранці зеленіє й росте, а надвечір в'яне та сохне (Пс. 89:5, 6). Праведники будуть радіти, як молода трава (Іс. 66:14). Людей, які називають зло добром, солодке — гірким, мудрих у власних очах та несправедливих, очікують горе і кара. Їх цвіт рознесеться, немов курява, спорохнявіє їх корінь, вони згинуть, як у вогні суха трава (Іс. 5:24; 15:6; Як. 1:10, 11). Не слід заздрити беззаконним людям, бо вони — наче трава та, що буде скоро скошена й пов'яне (2 Цар. 19:20; Пс. 36:2; 91:8).

Після дощу трава зеленіє. Наука Божа, як той дощ, відроджує тих, хто сприймає її (Повт. Зак. 32:3; Мих. 5:6). Квітне трава, на яку своєчасно випадають роси і теплі дощі. Радіє душа, коли на неї спадає Божа благодать. Разом з псалмоспівцем Давидом складемо подяку Творцю: «Боже мій, Ти вельми великий... Траву для худоби вирощуєш та зеленину для праці людині, щоб хліб добувати з землі... Благослови, душе моя, Господа!» (Пс. 104:1, 14, 31-35).

Квіти

«Трава засихає, а квітка зів'яне. Слово ж нашого Бога повіки стоятиме!» (Іс. 40:8)

Підкреслюючи надзвичайну красу квітів, Ісус Христос зауважує, що навіть цар Соломон у своїй славі не вдягався так, як лілеї (Мт. 6:28; Лк. 12:27). Після запилювання квіти в'януть, а Слово Боже стоятиме вічно (Іс. 40:7-8).

Як відомо, квіти приваблюють комах, які переносять пилок з однієї рослини на іншу. Тому вони бувають чи не всіх кольорів. Квіткові чашечки та віночки можуть бути білими і чорними, зеленими і червоними, оранжевими і жовтими...

А ось, наприклад, фіалка триколірна (братики, брат-і-сестра, анютині очка) має п'ять пелюсток: верхні здебільшого темно-синьо-фіолетові; бічні — ясніші; нижня пелюстка при основі завжди жовта, по краю фіолетова, шторка — синювата, рідше синьо-фіолетова.

Напрочуд дивовижні квіти медунки лікарської (смоктунчики, щемелина звичайна). Віночок дзвоникоподібної квітки має спочатку червоний колір, потім фіолетовий, а після запилювання — блакитний.

У лісах Бразилії росте надзвичайна, завдовжки до шести метрів, ліана — пасифлора, або страстоцвіт. Великі квітки (близько п'яти і більше сантиметрів в діаметрі) складаються з п'ятилистої чашечки і п'ятилистого віночка, а поміж віночком і тичинками розташовані два кільця довгих ниткоподібних бузкових торочок, що надає квіткам неповторної краси. Крім того, у центрі квітки підвищується зав'язь (після запліднення із неї утворюється — зав'язується (звідси і назва) — насінина із трьома хрестоподібно розташованими приймочками (уловлює, приймає пилок і створює середовище для його проростання).

За своєю будовою квітка страстоцвіту не подібна на жодну квітку світу. Іспанським місіонерам, які вперше побачили цю квітку, вона нагадувала терновий вінок, який зодягали на голову Ісуса Христа, а тичинки і приймочка — знаряддя тортур. Тому й назвали цю рослину страстоцвітом.

Препарати цієї рослини використовують при безсонні, неврастенії та інших патологіях центральної нервової системи.

Хто хоч раз побачив цю дивовижну квітку, створену генієм Всемогутнього Творця, згадає слова Давида: «...Його мудрости міри нема» (Пс. 146:5).

Насіння рослин

«Нехай земля вродить траву, ярину, що насіння вона розсіває... І сталося так» (Бут. 1:11)

Насіння — це, перш за все, орган рослини для розмноження і розселення. У насінні є все необхідне для живлення: білки, вуглеводи, жири, ві-

таміни, мінеральні солі тощо. Крім того, у насінні закодована вся характеристика майбутньої рослини: зовнішній вигляд, розміри, форма та вид рослини, її реакція на зовнішнє середовище. А ще — форма листка, бруньок, квітів, плодів, кори, гілок, а також хімічний склад рослини, фотосинтез, дихання, живлення...

Як же вдалося запрограмувати цю величезну кількість інформації в малесенькій насінині? Навіть сучасні ЕОМ не в змозі вмістити всю інформацію.

Мені, вченому-біологу, важко повірити, що насінина — результат природного відбору. Стихійні процеси ніколи не приводили до конструювання такого надзвичайно складного органу, як рослинна насінина. Для його конструювання потрібний Архітектор. Ім'я Йому — Господь!

Встановлено, що чим важче вижити рослині за наявних умов, тим вища її насіннєва продуктивність. Зокрема, багато насінин дають бур'яни. Наприклад, одна рослина лободи білої спроможна дати близько 100 тисяч насінин. Чорнобильник продукує понад 150 тисяч насінин на одній рослині, а блекота ще більше — 450 тисяч. Рекордною врожайністю відзначаються тополі, які спроможні щорічно дати близько 28 мільйонів насінин.

Напрочуд оригінальні способи перенесення плодів і насінин від материнської рослини на досить значні відстані — від кількох метрів до кілометра, а нерідко й на сотні, навіть тисячі кілометрів.

Одне насіння має волоски чи крилаті вирости, які полегшують плин у повітрі, перенесення вітром та уповільнюють падіння на землю (як на парашуті). Зокрема, придатки-вітрила у вигляді чубчика з волосків мають насінини осики, тополі, кульбаби, мати-й-мачухи.

Не потребує вітрил дрібне насіння орхідей: одна насінина важить лише частку міліграма, як пилинка. Малі розміри й мізерна маса насіння найкраще сприяють розповсюдженню повітряними течіями.

Якщо ж насінина не здатна піднятися в повітря силою вітру, то вона набуває кулястої чи колесоподібної форм і легко

перекочується вітром по поверхні грунту (наприклад, лобода, виха).

Для поширення плодів і насінин широко використовується такий природний транспорт, як водні течії. Для цього плоди і насінини мають відповідні пристосування для підвищення плавучості — наповнені повітрям порожнини. Такі повітряні мішечки зустрічаємо, зокрема, в осоки, півників болотних.

У розселенні рослин беруть участь тварини. Вони поїдають привабливі соковиті плоди, а насінини, залишаючись неперетравленими, викидаються з екскрементами в інших місцях.

Десята частина всіх квіткових рослин для поширення свого насіння за допомогою тварин мають різні гачки, щетинки, шипи тощо (череда, люцерна, дика морква). Плоди чіпляються за шерсть тварин, пір'я птахів, легко відриваються від рослин і часто переносяться на великі відстані.

Деякі рослини мають спеціальні пристосування для розкидання насіння. Наприклад, боби фіалок, гороху, люпину раптово з силою тріскаються і викидають насінини на значну віддаль (до 15 м у бегонії).

Хто може сумніватися, що за винахідливістю рослин у вирішенні перенесення насіння стоїть винахідливий Творець?

За непослух Богу неминуче прийде кара: «І ви надаремно сіятимете насіння своє — бо поїдять його вороги ваші» (Лев. 26:16).

Сучасні дослідники Біблії стверджують, що в цій мудрій книзі закладені основи селекції рослин. Зокрема, Біблія застерігає проти засівання подвійним насінням, тобто двома близькими сортами (Повт. Зак. 21:9). Встановлено, що засівання подвійним насінням призводить до виродження певного сорту рослин.

Слово «насіння» часто вживається у значенні нащадків, роду; так говориться про насіння жінки (Бут. 3:15); насіння Авраама (Бут. 22:17); насіння в духовному розумінні (Рим. 9:7). Апостол Павло говорить: «А коли ви Христові, то ви Авраамове насіння й за обітницею спадкоємці» (Гал. 3:29).

Ми навели лише дещицю фактів про доцільність живої природи. Цю доцільність міг сконструювати тільки мудрий Творець. Тому цар і псалмоспівець Давид дивувався: «Які то численні діла Твої, Господи — Ти мудро вчинив їх усіх, Твого творива повна земля!» (Пс. 103:24).

(Далі буде).

РЕЛІГІЙНИЙ АВТОРИТЕТ

Закінчення. Поч. на 1-й стор.

Враження від поїздки справді незабутні. Особливо, коли ти знайомий з біблійною історією, подіями, які відбувались на цій благословенній Богом землі з героями Старого та Нового Заповітів. Колись можна було лише уявляти природу, ландшафт, культуру жителів та міст Палестини, а тепер перед очима постає реальна картина. А усвідомлення того, що по цій землі ходили ноги Самого Господа, викликає благоговійний трепет.

Однак у Біблії ми ніде не знаходимо повеління перетворювати місця, де проходили ті чи інші події, пов'язані з земним життям та служінням Ісуса, на якусь святиню, робити їх предметами поклоніння. Єдиний пам'ятник, який Господь залишив для нас, – це святе Причастя (спомин смерті Господньої). «Це робіть на спомин про Мене», – сказав Ісус.

Я запитував багатьох паломників: що легше зробити? Звершити паломництво, витративши немалі кошти, відвідати визначні місця, пов'язані з життям Господа, придбати усі можливі реліквії та атрибути, звершити певні ритуали чи прийняти Самого Христа і змінити своє серце? Чи справдились їхні сподівання на зустріч з Христом, і чи ця зустріч відбулася? Про відповіді можете здогадатися самі.

Кожна конфесія хоче приватизувати право на володіння тією чи іншою святинею. На жаль, поклоніння святим місцям, усіляким предметам і мощам святих перетворилось на справжню комерцію. Майже в кожному храмі, монастирі чи базиліці продаються ікони, свічечки, хрестики, фігурки розп'яття, а на горі Фавор (горі Преображення) в одному монастирі пропонують частинки людського тіла, виготовлені з пластика, які можна придбати за певну ціну і прикріпити до ікони, а тоді молитися про зцілення. Якщо болить нога, треба купити ногу, якщо руки – руку і т. д. Здається, немає межі людським вигадкам і шарлатанству.

Найбільшою святинею всіх християнських конфесій (окрім протестантських) є храм Гробу Господнього. Протестанти вважають, що гріб зберігається за стіною Старого міста на північ. Інші доводять, що стіни Єрусалима дві тисячі років тому були зовсім не там, де нині, а тому місце поховання цілком може міститися на території згаданого храму, тобто майже в центрі сучасного Старого міста. Аргументом, мовляв, є факт, що археологи, проводячи розкопки в підземеллях храму, начебто знайшли табличку з написом «IESVS NAZARENVS REX IVDAEORVM», тобто «Ісус Назарянин, Цар Юдейський».

Голгофа

Але для тих, хто читає Біблію, цілком зрозуміло, що Голгофа аж ніяк не може міститися біля гробу, натомість у храмі вони розміщені майже поруч. А взагалі, це питання віри. Якщо вірите – то справжнє, якщо ні – ні. Зрештою, не це важливо. Важливо, якою людина входить у храм і якою вона з нього виходить – чи міняється щось у її душі, чи стається переродження, чи ж виконується лише обряд, а насправді не відбувається нічого.

Храм, звичайно, виглядає особливим, хоча у ньому і багато метушні. Безкінечні екскурсії паломників та туристів з усього світу перетворюють його на прохідний двір. Люди моляться, ставлять свічки, б'ють поклони і тут же, забуваючи про святість і благоговіння, розмовляють по мобільниках, хтось п'є каву чи вгамовує напоями спрагу, а вийшовши з храму, відразу ж закурюють.

Гріб Господній

Дуже хочеться вірити, що когось відвідини храму чи інших так званих святих місць зроблять кращими. Але святість не в цьому. Храм насамперед треба будувати у своєму серці.

У храмі Гробу Господнього є невеличка кімнатка, де продаються свічки, хрестики та інша атрибутика. Цінників немає, але за все треба платити немалі гроші, бажано у твердій валюті. Навпроти головного входу стоїть камінь помазання, на якому, за традицією, омивали і готували до поховання тіло Христа. Цей камінь відшліфований тисячами людських рук, які, торкаючись до нього, тим самим ніби освячуються. А ще на ньому освячують різні предмети, ланцюжки, іконки, хрестики, фотографії, діагнози хвороб тощо.

Під куполом, у центрі храму, ви бачите кувуклію (гр.Κουβούκλιον, тобто «покій, царська опочивальня», лат. Cubiculum) — невелику (6х8 м) купольну каплицю з жовто-рожевого мармуру, у центрі ротонди – власне гріб Господній – найбільша християнська святиня. На кувуклії безліч усіляких лампад різних християнських церков (крім протестанських). Властиво сам гріб Господній невеличкий (1,93х2,07 м). Праворуч від входу, на висоті півметра, стоїть кам'яне поховальне ложе, покрите стародавньою плитою з білого мармуру. Кажуть, саме тут Ісус Христос був похований після розп'яття й на третій день воскрес.

Я заходив у кувуклію. І найбільше мене вразило те, що люди вважають це місце за особливу святиню. Вони хочуть доторкнутися до святості, хочуть очиститися, стати кращими. А для деяких це просто відвідини визначної пам'ятки. При вході в кувуклію грецький чернець, який чергував біля входу, не раз прикрикував на деяких, вказуючи на недопустимість тих чи інших дій. Кожен отримував по своїй вірі!

З 1757 р. різними частинами храму володіють щонайменше шість християнських конфесій: православні греки, римо-католики, вірмени, сирійці, ефіопи та копти. Порядок служб у головних святинях суворо регламентований. Приміщення храму Гробу Господнього величезні і заплутані, мов лабіринт. Тут багато вівтарів і капличок, і всі вони належать різним конфесіям. А піднявшись кількома кам'яними сходинками, ви потрапляєте на Голгофу – оце вже я й уявити не міг.

Розповідають, що в 384 році цариця Олена знайшла хрест, на якому був розіп'ятий Христос. Це місце, кажуть, сьогодні опинилося на даху храму. На цьому ж даху розташовані крихітні келії, в яких, з одного боку, живуть абіссинські святі отці, з другого розміщені єгипетська коптська, а трохи далі – ефіопська церкви.

Кілька років тому на цьому даху храму

Камінь помазання

Гробу Господнього відбулася справжня бійка між коптськими та ефіопськими ченцями. (Сам дах був поділений ще в 1757 році). Причиною бійки послужило те, що один з ченців пересунув своє крісло в тінь, порушивши цим невидимий кордон. Коли на шум прибула поліція, більшість його учасників стікали кров'ю. 11 ченців відвезли в госпіталь.

Кувуклія

Дуже дивно, що люди, покликані проповідувати мир, любов, смирення і всепрощення, влаштували криваву бійню з такої причини, як межа володінь. Мабуть, коли зміщені акценти духовності, починаються міжусобиці за володіння так званими святинями. І можливо, саме тому мешканці храму – монахи і священики виглядають завжди похмурими і занепокоєними.

У пасхальні дні тисячі людей приходять до храму в очікуванні благодатного вогню. Тоді відбувається щось неймовірне. Боротьба за право першості, тиснява, штовханина... Кажуть, це вже перетворилося на ще один ритуал. Людям потрібна святиня, щоб вони могли очима побачити, а ще краще – доторкнутися і відчути щось особливе. Суть ритуалів не просто в поклонінні, а у своєрідному прилученні до якогось особливого вищого стану і особливих переживань. Без цього будь-яка реліквія – чистої води ідолопоклонство! Хоча, відверто кажучи, дотримуватися ритуалів набагато легше, ніж любити своїх ворогів. Адже головне не в тому, щоб скрупульозно виконувати постанови, приписи, обряди, головне – навчитися любити, прощати, коритися. Тому замість того щоб розповідати різні перекази та легенди, яких і близько немає в Біблії, варто було б привертати увагу людей до головного чуда – чуда Христової любові, яка направду творить чудеса!

Цікаве пояснення традиції почув я від нашого екскурсовода на Сіонській горі, коли ми відвідали могилу царя Давида. Кілька років тому археологи знайшли інше поховання цього відомого біблійного героя, хоча впродовж півтори тисячі років вважалося, що він похований саме на Сіонській горі. Виникла проблема. Що скажуть люди, коли довідаються, що місце, на якому віками поклонялись, насправді омана? Архітектори запитали головного рабина, як вийти з цієї скрутної ситуації. Рабин не розгубився і відповів так: «Півтори тисячі років сюди приходили євреї, християни і мусульмани, поклонялися і молились до царя Давида.

ВШАНУВАННЯ ІКОН –

Багато людей вірять, що ікона є якимось проміжним інструментом між матеріальним світом і світом духовним, між людиною і Богом. Мовляв, ікона допомагає людині зосередитися, налаштуватися на молитву до Бога. Чи правильно так вважати?

У Біблії сказано: «Не роби собі різьби і всякої подоби з того, що на небі вгорі, і що на землі долі, і що в воді під землею. Не вклоняйся їм і не служи їм, бо Я — Господь, Бог твій, Бог заздрісний» (2 М. 20:4-5; 5 М. 5:6-10); «Божки людів — то срібло та золото, діло рук людських: вони мають уста — й не говорять, очі мають вони — і не бачать, мають вуха — й не чують, в їхніх устах нема віддиху! Нехай стануть такі, як вони, ті, хто їх виробляє, усі, хто надію на них покладає!» (Пс. 135:15-18, а також Єр. 51:17-18, Єр. 10:2-9, Іс. 44:8-20). «Тому, мої любі, утікайте від служіння ідолам» (1 Кор. 10:14).

Язичники роблять собі богів самі, але ж у православ'ї чи католицизмі об'єктом вшанування є не матеріал, з якого виготовлена ікона, а зображення, тобто Господь Ісус Христос, Діва Марія, святі. Чи так це?

Насправді язичники не поклоняються дереву чи каменю. Вони роблять з них ідолів, тобто зображення своїх богів, і поклоняються цим богам. Тобто об'єктом їх вшанування є не матеріал, з якого зроблений ідол, а об'єкт зображення — їх бог.

Але православні не поклоняються язичницьким богам, скаже хтось. Вони поклоняються справжньому Богові, тому зображення, зроблені для полегшення поклоніння Йому, не можуть вважатися ідолопоклонством.

Це груба помилка. Ні Адам з Євою, ні Каїн з Авелем, ні Мойсей, ні Авраам чи їх нащадки ніколи не використовували жодних зображень для поклоніння Богові. Вони тільки зводили жертівники і покладали жертви. При цьому ні жертівник, ні жертва не були об'єктами поклоніння. Вони лише вказували на майбутню жертву, коли замість агнця, що вмирає за гріх людини, Син Божий проллє Свою кров за гріхи світу. Після Його жертви необхідність у жертівниках і жертвах відпала.

Коли ізраїльтяни вийшли з єгипетського рабства, Бог заповідав людям не робити зображень для поклоніння (2 М. 20:4-5). Тому за Його наказом Мойсей побудував святилище, що складалося з трьох відділень: двору з жертівником, куди в будь-який час могла прийти будь-яка людина (не священик) і принести жертву за свій гріх; святого — де священик міг принести жертву за свій гріх; святого святих — куди міг увійти лише первосвященик і тільки раз на рік, щоб принести жертву за увесь народ.

Церковнослужителі кажуть, що Бог Сам увів звичай прикрашати храм священними об'єктами поклоніння. При цьому посилаються на те, що Ісус Навин і Давид колись молилися біля ковчегу заповіту (Єг. 7:6; 1 Хр. 16:37). Чи були предмети святилища шанованими? Двір святилища був огороджений кольоровими покривалами. У дворі був мідний жертівник і вмивальник. Ніхто ніколи не молився ні покривалам, ні жертівнику, ні вмивальнику. Їх призначення було безпосереднім. Двір від святого відгороджувала завіса з вишитим зображенням херувимів. Ніхто також не молився завісі. Люди заходили в двір лише для жертвоприношення.

За завісою, у святому, містилися золотий семиламповий світильник, стіл для показних хлібів і вівтар для кадіння. У святе могли увійти тільки священики-левити. Народ не мав права навіть заглянути всередину, тому молитися тим предметам народ просто не міг.

І нарешті за завісою розташовувалось святеє святих. Там якраз і містився ковчег заповіту — позолочена скриня з написаними перстом Бога на таблицях 10-ма заповідями (5 М. 10:5). Це був договір між євреями і Богом. Над віком ковчега, прикрашеним херувимами, з первосвящеником (і тільки!) говорив Бог (і лише раз на рік, у день очищення!) (2 М. 25:21-22).

Коли народ переходив в інше місце, всі речі святого левити покривали шкурками, так що ніхто з народу не міг бачити їх. Коли для перенесення накривався ковчег, левити під страхом смерті не могли навіть поглянути на нього (4 М. 4:20). Біблія описує випадок, коли одного дня було вбито 50 тисяч чоловік тільки за те, що заглядали в ковчег (1 Сам. 6:19).

До ковчега у виняткових випадках, окрім первосвященика, міг бути допущений вождь народу (як-от Мойсей — 4 М. 7:89 і Навин — Єг. 7:6). Тільки вони, побачивши ковчег, могли залишитись живими. Навин молився біля ковчега, благаючи в Бога прощення за гріх народу (тобто виконував функцію первосвященика), коли хтось із народу не послухався повеління Божого не брати нічого з награбованого.

Потім за гріхи народу ковчег захопили вороги — филистимляни. Вони надіялися, що цим знесилять Ізраїль. Будучи ідолопоклонниками, вони вважали, що ковчег має силу. Однак не сам ковчег, а слава Божа, яка була в Його договорі з єврейськими людьми, мала силу (цю славу бачили ізраїльтяни над святилищем у стовпі вогню, що йшов попереду народу під час його переходів). У всіх филистимлянських містах, де ковчег зупинявся, починалася моровиця. Филистимляни перелякалися і вирішили повернути ковчег євреям.

Ковчег викликав страх, і тому тривалий час ні Саул, ні Давид не відважувалися перенести його до себе, і він зберігався в сім'ї одного священика (1 Сам. 7:1). Ніхто не міг ні доторкнутися, ні заглянути під покривало ковчега (2 Сам. 6:3-7). Давид нарешті зважився перенести ковчег в побудоване ним святилище і послав по нього Садока (первосвященика) і левитів (1 Хр. 15:11).

Коли ковчег перенесли, Давид звелів (1 Хр. 16:37) Асафу і братам його, «щоб завжди служили перед ковчегом». Асаф і його брати були левитами (1 Хр. 15:17). У щоденне служіння левитів входило охорона святилища, здійснення жертвоприношень, запалювання лампад і кадіння у святому, відчинення воріт, піснеспіви та ін. (1 Хр. 9:27-33). До ковчегу Асаф з його братами допущені бути не могли, лише Садок — первосвященик, раз на рік мав право увійти у святеє святих.

Отже, ні про ніяке поклоніння народу перед ковчегом, як і перед іншими священими предметами святилища, Біблія не говорить.

ЧИ ЖИВА ВІРА В БОГА?

То невже за ці півтори тисячі років цар Давид сюди не перебрався?». Таким чином, конфлікт був вирішений. І справді, у цій забавній історії захована суть того, про що ми сьогодні говоримо, – суть релігії.

Паломники мали можливість зануритися в води Йордану. Для цього треба було придбати за 12 доларів білу довгу сорочку і – з головою в воду, причому обов'язково тричі. Сорочку після цього прати не можна – лише висушити і в разі хвороби одягти – хвороба мусить відступити. Це привабило багатьох. Коментарі, як кажуть, зайві.

Святинею для мусульман є мечеть Аль-Акса – мусульманський храм в Старому місті Єрусалима на Храмовій горі.

Для євреїв найбільша святиня – Стіна плачу. Біля неї в будь-який час доби можна побачити молитовників. Стіна плачу вабить не лише євреїв, а й багатьох людей іншого віровизнання. Мільйони людей з усього світу пишуть записки з проханнями до Всевишнього і запихають їх між каміння в стіні.

Стіна плачу

Та повернімося до давніх часів. Апостоли бачили в Ісусі Христі потужного лідера політичної революції, який визволить їх від римського поневолення, а Він прийшов здійснити революцію духа і проповідує про блаженство вбогих! Багатьом це не подобалось тоді, багатьом не подобається сьогодні.

Але ж нас більшою мірою повинен хвилювати духовний подвиг Ісуса, а не те, де Він стояв, де Він ходив чи де Його поховали. Він став нашим Спасителем. Подвиг любові Ісуса (бо любов до ворогів – це подвиг) змінив світ! Христос навчив світ любові – любові попри все, любові навіть до ворогів! Яким би був нинішній світ, якби не було Ісуса з Назарета? Безумовно, цілком іншим. Якби він взагалі ще був…

У Нагорній проповіді Ісус Христос навчав: «Не складайте скарбів собі на землі, де нищить їх міль та іржа і де злодії підкопуються й викрадають. Складайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні іржа їх не нищить і де злодії до них не підкопуються та не крадуть. Бо де скарб твій, там буде й серце твоє!» (Мт. 6:19-21).

Святість – не у свічках, не в цілуванні ікон чи придбанні й колекціонуванні християнських реліквій, а в любові, у здатності любити незважаючи ні на що, любити навіть ворогів! Але що робити, коли людям потрібні атрибути віри – плащаниця, святий Грааль, ікони, свічки чи ще що-небудь.

Господь хоче поселитись в наших серцях! Я особисто не проти жодної з конфесій як співтовариства віруючих людей, але проти церковників, які перетворили розп'яття на прикрасу, а віру – на промисел. У храмах обряди замінили живу віру, ритуали – практичну любов, а пожертвування підмінили відданість Христу. І ще один парадокс – на Святій землі всю цю християнську атрибутику зазвичай продають араби – люті вороги християн.

А Господь перебуває не в гробі і навіть не в пишному храмі. І не треба залізати на вершину гори чи їхати у Віфлеєм або Назарет, щоб відчути Його присутність. Якось жінка-самарянка, зустрівши Христа, запитала, де справжнє місце для поклоніння Богові – може, в Єрусалимі, як кажуть юдеї, а може, на горі Гарізім, як вважають самаряни. І що відповів Христос? Справжні поклонники поклоняються Богові в дусі та правді на всякому місці. Щоб зустрітися з Ним, не потрібно шукати святих місць, Він – скрізь, де поклоняються Йому в дусі та правді.

Ми читаємо, що простий народ дивувався Його науці, «тому що Він навчав їх як можновладний, а не як книжники й фарисеї» (Мт. 7:29). Ісус проявляв на практиці Свій авторитет – авторитет слова від Бога. Апостоли також завжди навчали авторитетом Ісуса.

Ісус та апостоли більше не живуть на цій землі разом з нами. Але вони залишили для нас Новий Заповіт – записане Слово Бога. Це єдиний авторитет, стандарт і мірило для християнина, гарантія того, що «… щедро відкриється вам вхід до вічного Царства Господа нашого й Спасителя Ісуса Христа». (2 Петр. 1:11).

Але це ще й попередження про недопустимість змін чи доповнень богонатхенного Святого Писання. «Дивуюся я, що ви так скоро відхилюєтесь від того, хто покликав Христовою благодаттю вас, на іншу Євангелію, що не інша вона, але деякі є, що вас непокоять і хочуть перевернути Христову Євангелію. Але якби й ми або Ангол із неба зачав благовістити вам не те, що ми вам благовістили, нехай буде проклятий!» (Гал. 1:6-8). Перевернений благовіст – це якраз те додавання чи віднімання. І ще: «Кожен, хто робить переступ та не пробуває в науці Христовій, той Бога не має. А хто пробуває в науці Його, той має і Отця, і Сина» (2 Ів. 9).

Люди не мають права щось змінювати. Але змінюють – наприклад, біблійне водне хрещення в дорослому віці через повне занурення змінили на окроплення немовлят, що повністю суперечить Писанню.

Люди замінили багато догм Писання людськими вигадками і переказами, не розуміючи, що виступають цим проти Самого Бога. Нині вже мало залишилося войовничих безбожників, які не вірять в Божі істини. Зате є безліч релігійних людей, які фанатично покладаються на самоправедність, на свої заслуги, свої добрі діла. А ще, знову ж таки, всупереч Писанню, привласнюють собі титули, як-от владики, панотці, святійші, преосвященніші, блаженніші…

Бог дав людині Біблію, щоб вона, знаючи минуле, могла приготуватися до майбутнього. Бог хоче, «щоб усі люди спаслися і прийшли до пізнання правди» (1 Тим. 2:4). Але люди не прагнуть пізнати правду. Пророк Осія недарма записав, що гине народ через брак знання.

У Посланні св. ап. Павла до колосян сказано: «Слово Христове нехай пробуває в вас рясно, у всякій премудрості. Навчайте та напоумляйте самих себе!». У житті кожного християнина зокрема і Церкви загалом Біблія повинна посідати найперше місце. Тому що Біблія – джерело істинного вчення.

Апостол Павло пише до Тимофія «Наказуй оце та навчай! Нехай молодим твоїм віком ніхто не гордує, але будь зразком для вірних у слові, у житті, у любові, у дусі, у вірі, у чистоті!.. Про це піклуйся, у цім пробувай,

Келія, де живуть монахи

щоб успіх твій був явний для всіх! Уважай на самого себе та на науку, тримайся цього. Бо чинячи так, ти спасеш і самого себе, і тих, хто тебе слухає!» (1Тим. 4:11-16); «Усе Писання Богом натхнене і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова» (2 Тим.3:16).

Єдиний критерій розпізнання правдивих християн від неправдивих – плід їхнього життя. Христос сказав: «По плодах їхніх пізнаєте їх». Біблія – це живе Слово Боже, призначене для того, аби змінити наше життя і привести в тісні взаємини з Богом. Людина не досягне щастя без Божого втручання (своїми власними зусиллями, самоправедністю, чиненням добрих діл, релігією тощо). Бо саме наше щастя – і в цьому, земному житті, і в вічності заховане в Бозі.

Сини Ізраїлю втратили праведність Божу і замінили її своєю власною. На жаль, з християнством сталося те саме, як пише пророк Єремія: «Бо дві речі лихі Мій народ учинив: покинули Мене, джерело живої води, і подовбали водозбори поламані, що води не тримають» (Єрем. 2:13). Сьогодні тими водозборами стали різні релігійні догми, в яких немає живої віри.

А де ж та жива вода, в якій церкві, запитає дехто. Яка церква веде до спасіння, до правдивого пізнання Бога й до щирого служіння Богові? Було б зухвальством казати: тільки наша церква. Тому ми ніколи не кличемо людей до себе, ми кличемо до Христа, до Його науки, Його Євангелія. Христос сказав: «Шукайте і знайдете!». А апостол Павло закликав: «Усе досліджуючи, тримайтеся доброго». Той, хто шукає правди, ніколи не згрішить, коли виконає Божу пораду.

Особливо шукаймо правди в Божому Слові. Немає небезпеки впасти в єресь з Божим Словом у руках. Воно – світло для нашого розуму, єдиний правдивий дороговказ до спасіння. Святе Євангеліє – це міра для всіх духовних наук, перевірений засіб для всіх церковних постанов і обрядів. Якщо вони не відповідають євангельській науці, то вони, безперечно, фальшиві, придумані. І від кого б ті фальшиві науки не походили – від соборів, конференцій, академій чи інших авторитетів, але якщо вони не узгоджуються з Божим Словом, їх необхідно відкинути.

Ми з вами повинні стати носіями цього Євангелія. Івана Христителя запитували, чи він не Месія. Багато людей хочуть бачити чуда від Месії. Євреї донині очікують Його. Запитували також, чи він не пророк. Багато людей і нині хочуть зустрітися з пророком, дізнатися про свою долю. А Іван відповів, що він не Месія і не пророк, він – «голос Того, Хто кличе в пустині». І вказав на Ісуса. Ми також повинні вказувати лише на Нього. Бо Він – наш Господь.

Неуцтво й невігластво прийшло в Європу в часи Середньовіччя, коли релігійники заборонили простому народу читати Біблію. У той період в релігійному середовищі можна було спостерігати масу зловживань і лжевчень. Коли ж Біблія повернулася в народ, почалася епоха освіти і розквіту науки.

Сьогодні держави, де живуть віруючі люди, переживають злет освіти, технологій і як наслідок – високий рівень матеріального статку, добробуту. Як-от Південна Корея, де більше половини населення – євангельські християни, які вірять в науку Ісуса Христа, а не в релігію з її ритуалами і фетишами. Споживаючи чисте молоко Біблії і глибокі духовні знання, вони на практиці застосовують їх у своєму житті.

Ще російський класик Достоєвський казав: «Горе народу без Слова Божого». Ми бачимо неозброєним оком, як деградують люди і цілі народи, коли християнська етика і мораль не впливає на їхній розум. Релігія сама по собі не дієздатна. У колишньому СРСР пробували створити релігію без Бога, і ми знаємо, чим це закінчилося.

Для того, щоб бути добрим наставником і вчителем, треба самому навчатися. І таку правильну настанову може дати лише Біблія. Це Божий рентген нашої душі, коли ми використовуємо Біблію так, як рекомендує апостол Павло Тимофієві: уважай на самого себе та на науку, вникай в Писання. Лише таким шляхом можна самим вберегтися від падіння і допомогти іншим.

Для керівництва і в особистому житті віруючого, і в житті церкви загалом немає інших джерел, крім Біблії. І благо тим, хто притримується біблійного вчення. Такі віруючі і така Церква будуть успішними в ділі Господньому.

Олег КАРП'ЮК.
Директор Івано-Франківської місії милосердя «Добрий самарянин».

ІДОЛОПОКЛОНСТВО?

Інший аргумент на захист поклоніння іконам наступний: в пустині Бог Сам наказав зробити мідного змія, щоб ті, хто подивиться на нього, не вмирали від укусів отруйних змій, що напали на ізраїльтян.

Але чи було це поклоніння змію? Звичайно, ні. Коли через якийсь час євреї все ж почали поклонятися тому мідному змієві, це було гріхом проти Бога: «Він понищив пагірки, і поламав стовпи для богів, і стяв Астарту, і розбив мідяного змія, якого зробив був Мойсей, бо аж до цих днів Ізраїлеві сини все кадили йому й кликали його: Нехуштан» (2 Цар. 18:4).

Ні херувими, ні ковчег, ні мідний змій не вважалися божественними образами, на відміну від ікони. Якби в Старому Заповіті йшлося про зображення, яким треба поклонятися, ми би побачили багато ікон в юдейських синагогах. Однак їх там нема. Юдейський храм був святилищем, де приносились відкупні жертви. У місцевих синагогах, де жертви не приносились, не було ніяких священних предметів. Там люди збиралися для слухання і вивчення Тори.

Бог не проти зображень взагалі, однак Він забороняє робити їх для поклоніння. Звідки ж тоді пішло шанування ікон?

Язичницькі храми завжди щедро прикрашались статуями і зображеннями богів. І багато християн з новонавернених язичників намагались також прикрасити приміщення для молитов малюнками на євангельську тематику. Євсевій Кесарійський називав це «язичницьким звичаєм». Іриней говорив те саме, уточнюючи, що поклоніння образам прийшло від секти гностиків: «Якась Марцелина, яка прибула до Риму в часи Анікета (близько 154-165), була членом цієї секти і спокусила багатьох. Вони самі називають себе гностиками. Вони володіють зображеннями Христа, деякі з яких намальовані, а деякі виготовлені з іншого матеріалу. Вони говорять, що ці зображення виготовлені Пилатом в той час, коли Ісус був ще з людьми. І вміщують ці зображення разом з зображеннями світськими філософами, Піфагором, Платоном, Арістотелем та іншими і поклоняються їм, як язичники».

Отці ранньої Церкви відкидали будь-яку можливість поклоніння зображенням. У стародавніх актах мучеників знаходимо багато свідчень про конфіскацію в християн священних книг, але не знаходимо згадок про конфіскацію яких-небудь ікон.

Використання ікон і поклоніння їм твердо встановилося лише в кінці VI століття, коли Церква, ставши державною, всіляко намагалася затягнути до себе язичників.

На початку VIII століття у Візантії розгорнулася запекла боротьба проти ікон. Іконоборство потрясало Східну імперію понад 100 років. За наказом імператора Лева Третього Ісаврія (718-741) поклоніння іконам було заборонено, а ікони знищені. За сина Лева Третього, Костянтина П'ятого, у Константинополі в 754 році відбувся церковний собор, який заборонив поклоніння іконам. Під цим документом стояли підписи 330 єпископів. Але імператриця Ірина в 787 р. анулювала рішення Сьомого Вселенського собору 754 року і скликала новий Сьомий Вселенський собор. На ньому було відновлено шанування ікон і було прийнято рішення «шанувати і віддавати їм поклоніння».

Боротьба з ідолопоклонством була програна. Причому цікаво, що проти ікон виступала меншість — вище духовенство та інтелігенція, які знали Писання. За ікони ж виступала більшість — неписьменний натовп, нижче духовенство і монахи. У боротьбі іконоборства та іконошанування було більше політики, ніж богослов'я.

Ми не поклоняємося іконам, ми їх шануємо, кажуть деякі. Чи є тут різниця? Навіть документ Другого Нікейського собору 787 року, всупереч сучасному тлумаченню православ'я, вчить поклонятися іконам: «... і шанувати їх цілуванням і шанобливим поклонінням... Бо честь, що віддається образові, переходить до первообразного, і той, хто поклоняється іконі, поклоняється істоті, зображеній на ній».

І в Біблії часто слова поклоніння і вшанування — синоніми. Наприклад, язичники, що поклонялися ідолам, названі шанувальниками бовванів: «Я зненавидів всіх, хто шанує бовванів марних, я ж надіюсь на Господа» (Пс. 31:7). Богу також поклоняються і шанують Його: «Шануй Господа» (Прип. 3:9); «За те, що народ цей устами своїми наближується і губами своїми шанує Мене, але серце своє віддалив він від Мене, а страх їхній до Мене — заучена заповідь людська» (Іс. 29:13). «Ти... своїми жертвами не шанував... Мене» (Іс. 43:23).

Але ми поклоняємося не іконі, а Тому, Хто на ній зображений, кажуть також. Існує багато різних ікон Діви Марії: Володимирська, Казанська, Люрдська, Фатимська, Зарваницька, Ченстоховська тощо. Одна допомагає при важких родах, інша зцілює від глухоти, третя допомагає при кровотечах та ін. Люди долають сотні кілометрів, щоб добратися до певної ікони. Виходить, важлива не просто ікона як прообраз Марії, а саме конкретна ікона. І як це узгодити із твердженням, що поклоняються не самій іконі, а тому, хто на ній зображений? Висновок можна зробити лише один — на небі існує не одна Марія, а кілька десятків, а то й сотень.

Що ж виходить? А виходить ось що: «Називаючи себе мудрими, вони потуманіли і славу нетлінного Бога змінили на подобу образа тлінної людини... Тому-то й видав їх Бог у пожадливостях їхніх сердець на нечистість... Вони Божу правду замінили на неправду, і честь віддавали, і служили створінню більш, як Творцеві...» (Рим. 1:21-25).

«І будете ви сильно стерегти свої душі, бо не бачили ви того дня жодної постаті, коли говорив Господь до вас на Хориві з середини огню, щоб ви не зіпсулися, і не зробили собі ідола на подобу якогось боввана, зображення самця чи самиці... щоб не був ти зведений і не вклонявся їм, і не служив їм» (5 М. 4:15-19).

«Стережіться, щоб ніхто вас не звів філософією та марною оманою за переданням людським, за стихіями

світу, а не за Христом» (Кол. 2:8).

Бог дав нам правило, за яким ми можемо і повинні відрізняти істину від лжеістини, чисте від нечистого, Боже від — людського. Це правило наступне: звертайтесь «до закону й свідоцтва! Як вони не так кажуть, як це (тобто Біблія), то немає для них зорі ранньої» (Іс. 8:20).

Отже, чи є різниця в поклонінні ідолам і поклонінні іконам? Думайте самі...

УЧЕНЬ ВЕЛИКОГО ВЧИТЕЛЯ

ГОРТАЮЧИ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Великим можна назвати того, хто є основоположником наукової дисципліни, напряму, організації, яка значною мірою вплинула на світову історію і цивілізацію. Наскільки ж великою треба вважати людину, що заклала основи сучасної педагогіки? Безперечно, вагомість і велич Яна Амоса Коменського міг заперечувати тільки він сам, переключаючи увагу з себе на ще більшого Вчителя, в Якого вчився, — на Ісуса Христа.

Автор «Великої дидактики» і основоположник сучасної педагогіки народився в 1592 році у важкий період історії, коли Європа, розколота на два християнські табори, переживала духовну і політичну кризу. Його батьки померли, коли Яну виповнилося 12, і майбутній педагог не мав змоги своєчасно одержати повноцінну освіту. Та й чи можна було назвати повноцінним навчання, яке практикувалося в той час? Один з відомих викладачів того часу Ейльгард Любін з цього приводу висловився так: «Метод, що застосовувався для навчання дітей, виглядає таким, наче комусь доручили навмисне придумати так, щоб вчителі навчали своїх учнів, а ті вчилися не інакше, як з неймовірними труднощами, зі страшною огидою і при цьому не інакше, як в гранично тривалий проміжок часу... Думаючи про це, я не раз приходив до переконання, що все це запроваджено в школі якимсь злим і заздрісним генієм, ворогом людського роду».

Батьки Коменського, як і він сам, були членами громади моравських братів — деномінації, що бере свій початок від проповідей Яна Гуса і таборитів і сягає своєю історією пієтистів і методистського руху XVIII століття. Браття, що взяли на себе турботу про дванадцятирічного Яна, подбали про його освіту, оплативши її за рахунок громади.

1608 року Ян вступив до вищої школи в моравському місті Пршерові. Тут він почав вивчати латину і готуватися до пасторського і вчительського служіння. Тоді він отримав друге ім'я на честь свого улюбленого біблійного пророка — Амос, тобто «той, хто подобається Богові».

У віці 22 років Коменський був рукопокладений на пасторське служіння в місті Пршерові і вирішив надалі поширювати світло знань по всьому світу. Спочатку він поїхав у місто Фульнек на кордоні Чехії і Сілезії. Тут одружився, став батьком і почав роботу над першим своїм проектом — повним словником чеської мови та енциклопедією.

Тридцятилітня війна, що почалася в 1618 році, порушила і без того крихку рівновагу сил в центрі Європи. В 1621 році іспанська католицька армія захопила Фульнек. Коменський, життя якого як протестантського пастора опинилося під загрозою, змушений був на деякий час залишити свою сім'ю. Переховуючись протягом кількох років і нічого не знаючи про сім'ю, він написав дружині брошуру під назвою «Про християнську досконалість». Кеннет Генгель і Воррен Бенсон, автори «Історії і філософії християнської освіти», пишуть, що в ній «він висловив думку про те, що найкраще, що може робити людина, — це з готовністю йти за Богом, хай навіть зі сльозами на очах, і з вдячністю приймати з Його рук все — удачі і невдачі, радості і сум, сміх і сльози». Як виявилося потім, слова ці Ян написав сам собі. Посильний, якого він відправив передати брошуру, повернувся зі звісткою, що вся його сім'я померла під час епідемії, яку занесли в Фульнек іспанські солдати.

В 1628 році, не дочікуючись нової хвилі католицьких репресій, одружений повторно Коменський разом з іншими «моравцями» покидає Чехію і переселяється в польське місто Лешно, яке до 1656 року стало центром їх діяльності. Саме тут великий педагог напише свої основні твори — «Відчинені двері мов і всіх наук» (1631), «Велика дидактика» (1632), «Материнська школа» (1633).

У педагогіці Коменський був справжнім новатором. Його погляди вражають практичністю і свіжістю донині. Коменський, виходячи з природи людини, ділить життя підростаючого покоління на чотири вікові періоди, по шість років кожний:

дитинство — від народження до шести років включно,

підлітковість — від шести до 12 років,

юність — від 12 до 18 років,

змужнілість — від 18 до 24 років.

В основу цього поділу він вкладає вікові особливості: дитинство характеризується посиленим фізичним зростанням і розвитком органів почуттів; підлітковість — розвитком пам'яті та уяви; юність характеризується вищим рівнем мислення (розуміння і судження) і змужнілість — розвитком волі і здатністю зберігати гармонію.

Для кожного з цих вікових періодів із врахуванням характерних вікових особливостей (природи дитини) Коменський визначає особливий рівень освіти.

Для дітей до шести років він пропонує материнську школу, під якою розуміє дошкільне виховання під керівництвом матері. Для підлітків призначається шестилітня школа рідної мови в кожній громаді, поселенні, містечку. Для юнаків повинна бути в кожному місті латинська школа, або гімназія. Для змужнілих молодих людей в кожній державі чи великій області — академія. Кожний наступний рівень — продовження попереднього. Таким чином, Коменський висунув демократичний принцип єдиної школи.

Дотримуючись принципу ефективності сприйняття, Коменський в основу пізнання і навчання поставив чуттєвий дослід і теоретично обгрунтував і детально розкрив принцип наочності. Він проголосив «золоте правило» дидактики: «Все, що тільки можливо, треба подавати для сприйняття: видиме — зором; чутне — слухом; запахи — нюхом; що підлягає смакові — смаком; доступне дотику — шляхом доторку. Якщо будь-які предмети відразу можна сприймати кількома почуттями, робіть так».

Коменський вимагав, щоб навчання починалося не зі словесного тлумачення про речі, а з конкретних спостережень над ними. Велика заслуга Коменського в розробці одного з найважливіших дидактичних принципів; він геніально обгрунтував, узагальнив, поглибив і розширив практичний досвід наочного навчання, застосував наочність на практиці, забезпечивши свої підручники малюнками.

Бездумному, механічному запам'ятовуванню, догматичному навчанню Коменський протиставив свідоме навчання. Він писав: «Ніщо не треба примушувати вивчати напам'ять, окрім того, що добре зрозуміле». Учні за допомогою вчителя повинні чітко усвідомити, «яку користь приносить те, що вивчається, в повсякденному житті». При вивченні явищ треба приводити учнів до усвідомлення причин цих явищ. «На кожному предметі треба зупинятися доти, поки він не буде зрозумілим».

Коменський прагнув якомога сильніше розвинути пізнавальні здатності учнів, «розпалювати спрагу знань і палке старання до навчання», для чого треба, вказував він, поєднувати приємне з корисним, заохочувати дитячу зацікавленість.

«У своїх учнів я завжди розвиваю самостійність у спостереженні, у мові, в практиці і в застосуванні».

Коменський надавав велике значення вчителеві, вважаючи посаду вчителя «найкращою під сонцем». Він бачив, що в наставників і педагогів були і залишаються в руках важелі впливу на формування цілого покоління.

Моральним орієнтиром для Коменського були Сам Христос, Який постраждав за все людство, Йов, який заради любові до Господа витерпів найрізноманітніші негаразди, і Соломон — взірець біблійної мудрості. «Найбільша турбота вчителя, — твердив чеський педагог, — полягає в тому, щоб захоплювати учнів своїм прикладом».

Однією з найважливіших рис вчителя Коменський вважав духовність. Він був новатором в галузі дидактики і подав багато прогресивних дидактичних ідей, принципів і правил організації навчальної роботи (навчальний рік, канікули, поділ навчального року на навчальні чверті, одночасний набір учнів восени, класно-урочна система, залік знань учнів, тривалість навчального дня і т. д.). Його рекомендації з цих питань досі в основних рисах застосовуються в школах різних країн.

Сумно, однак, що, приймаючи педагогічні принципи чеського педагога, багато водночас ігнорують той фундамент, на якому вони будувалися, — Святе Писання. Саме тому чудова дидактика Коменського не завжди і не всюди приносить бажаний результат, оскільки нерозривно пов'язана з абсолютом Божого Слова. Без цієї основи принципи і новаторство великого вчителя стають неповноцінними і обмеженими.

А пройти мимо Богоцентричності у творах чеського педагога дуже важко. Ось як побачили це Брокгауз і Ефрон у своїй знаменитій енциклопедії: «Система педагогічних ідей К. виглядає наступним чином: людина створена Богом як останнє, найвище і досконале творіння... Адам міг би розвиватися гармонійно до найвищої досконалості, якби не гріхопадіння, що виникло із самолюбства... Увесь світ зіпсувався. Тоді Бог, у Своєму милосерді, вирішив створити ліки проти псування: Він Сам, у Сині Своєму, явився у світ. До безсилого коріння Він прищепив живець божественної благодаті... Тепер здібності людини знову можуть потужно розвиватися, тепер знову зробилось можливим процвітання людини, яке, по суті, ні що інше, як повернення до первісної природи».

А сам автор «Великої дидактики» вважав: «Як материнська утроба готує до життя на землі, так життя на землі готує до неба. Сам Бог визначив три рівні правильної підготовки (1 М. 1:26): освіту; мораль; благочестя. Благочестя (pietas) — це прагнення і здатність серця повсюди шукати розумом Бога, йти за Ним і радіти досягнутому».

Багато років ці важливі істини були доступні тільки вузькому колу людей. Але 1641 року гурток англійських вчених запросив чеського пастора в Лондон. Там Коменський пропрацював цілий рік, хоч його наполегливо кликав у свою країну шведський король на ще вигідніших умовах. Це запрошення Коменський врешті-решт також прийме, але найголовніше він зробив в Англії. Його британські «курсанти» виявилися дуже старанними і тямущими учнями. Вони на п'ятірку з плюсом засвоїли нову, казково ефективну науку освіти і не тільки впровадили її в себе, а й розвезли на своїх численних кораблях по всьому білому світі.

В 1642 р. англійські переселенці висадилися на березі Массачусетської затоки в Америці. Там вони заснували своє перше поселення і побудували в 1644 р. першу американську школу за «типовим проектом» геніального педагогічного архітектора, яка і поклала початок тріумфального маршу «Великої дидактики» по всьому Новому світі. І тим, що Америка представляє собою сьогодні, вона, мабуть, дуже значною мірою завдячує цій «Педагогічній Біблії».

Коменський не затримався надовго ні в Англії, ні в Швеції, хоч і залишив там яскравий слід. Він повертається в Лешно — до тих, для кого був і пастором, і вчителем, і просто другом... Коли в 1656 році під час шведсько-польської війни останнє пристановище громади «чеських братів» було спалено і залишки громади розсіялися по Європі, Коменський разом з небагатьма підопічними знайшов собі притулок у Голландії, в Амстердамі, де й помер в 1670 році.

Після смерті великий педагог разом зі своїми творами і геніальними ідеями був забутий аж до другої половини XIX століття: лиш деякі великі уми, як-от Лейбніц і Гердер, знали і високо цінували його. Розвиток педагогічних ідей (Локк, Руссо, Песталоцці) обминав літературний вплив Коменського.

Раумер у своїй «історії навчання і виховання» через майже 200 років заново «відкрив» чеського мислителя Старому світові, і його ідеї увійшли в європейський науково-літературний спадок.

Великий педагог не міг написати про себе, як Пушкін: «Я пам'ятник створив собі нерукотворний...» Він завжди був противником самовихваляння, оскільки знав, до Кого треба звертатися з похвалою і вдячністю. Саме тому головну працю життя Яна Амоса Коменського увінчують слова молитви: «Господи, Боже наш! Все, що ми звершуємо в честь Імені Твого, — усе це від Твоїх рук!».

Коменського можна не любити, з ним можна сперечатися, не погоджуватися з деякими його методами, але ігнорувати цього протестантського пастора неможливо. І причина цього дуже проста — уся сучасна педагогіка написана за його підручниками. Хотілося б, щоб за методичними і дидактичними принципами сучасні педагоги змогли хоча б через товсті окуляри розгледіти, як бачив ціль освіти і всього людського життя чеський геній: «Як материнська утроба готує до життя на землі, так життя на землі готує до неба».

Коменський залишив людству перлину незвичайної цінності у вигляді прикладу власного життя. Він страждав, але надіявся. Він сумував, але вірив. Він був бідним, але доброчинним. Усе своє життя, навіть у найнесприятливіших ситуаціях, він вірно й послушно служив Господу. В його серці не було місця для протесту і бунту... Йому не потрібні були багатство чи надійне становище; єдине, чого він хотів, — виявляти готовність сидіти, як Марія, біля ніг Ісуса».

Олександр ШУЛЬГА.

(Розділ із книги «Світила на тверді небес»).

Основа для довіри

Тільки віра здатна підтримати нас у вкрай важких випробуваннях. Проте наша віра не сліпа і не безрозсудна. У нас є чудова скарбниця досвіду наших стосунків з Богом, які доводять Його незмінну любов і турботу про нас. Чи варто тоді вважати, що в новій ситуації все буде інакше? Навіть якщо я й не розумію, для чого мені все це, я можу довіряти Тому, Хто мені обіцяє, що в Нього все під контролем. Якщо Його Слово ніколи не підводило мене до цього, чи буде в цей нелегкий період мого життя інакше? Отже, подібно до Йова, ми можемо сказати: «Ось Він мене вб'є, і я надії не матиму — але перед обличчям Його про дороги свої сперечатися буду!» (Йов 13:15).

Нас багато-чому може навчити те, яким чином батьки довіряють своїх дітей в руки хірурга. Як можуть вони посилати своїх улюблених туди, де їх очікує ніж і неодмінний пульсуючий біль? Вони довіряють майстерності лікаря, його здатності успішно провести операцію і вірять в його вміння зробити те, що треба, і тоді, коли це потрібно, для блага їх дитини. Вони також знають, що після того, як тимчасові страждання минуть, їх дитина буде почуватися краще, ніж до болісного лікування.

Якщо ми можемо довіритися земному лікареві, який не завжди уникає помилок, чому ж нам так важко довіритися Небесному, Котрий завжди успішний? Ніхто з наших дітей ніколи, напевне, не зважився б на операцію, яким би серйозним не був їх стан. Ми посилаємо їх туди тільки тому, що володіємо більшим, порівняно з ними, розумінням ситуації. Подібно до цього, ми ніколи самі не вибрали би для себе дорогу страждань і випробувань, які допускає в наше життя Небесний Отець. Він володіє досконалим розумінням всіх наших обставин і знає, що після того, як біль мине, ми будемо краще підготовлені до щасливого майбутнього.

І тут наша ілюстрація дозволяє побачити прекрасну паралель. Хоч я і знаю, що моїй дитині після операції стане значно краще, я все одно страждаю разом з нею. Я просиджую біля її ліжка довгі нічні години, тримаючи її за руку, і стараюся задовольнити найменшу її потребу.

Ні на хвилинку не сумнівайтеся в тому, що наш Небесний Отець чинить щодо нас так само. Подібно до маленької дитини, ми можемо плакати від болю і звинувачувати Отця в тому, що Він допустив це страждання. І Бог, подібно до земних батьків, також плаче, бо Він не може пояснити нам причину, через яку ми піддаємося цьому болю. Для нас також неможливо осягнути всю мудрість рішень Божих щодо нас, як нашим дітям — усвідомити правильність наших рішень щодо них.

Думаю, було б просто жахливо відчути себе вільним від таємничих Божих рішень, якого б болю вони інколи не завдавали. І тільки тоді, коли ми побачимо Ісуса лицем до лиця і зможемо розмірковувати з позиції вічності, ми будемо в змозі подякувати Йому за те, що Він дозволив обставинам нашого життя скластися саме так, як вони склалися.

Нині мені легко побачити, як якась зміна в обставинах, що тиснули на мене, могла б спрямувати мене в зовсім протилежному напрямі. Я тремчу від думки, яким би могло бути нині моє життя, якби Бог не відміряв мені мою частку гірких переживань. І я такий вдячний Йому за все.

Д. К.

Життя як Божий дар

«Я не дам нікому, хто проситиме в мене, смертельного засобу і не вкажу дорогу до такого задуму; я не вручу жодній жінці абортивного засобу...» Ці слова, що вперше прозвучали приблизно за чотири століття до Різдва Христового, сьогодні, як і раніше, мають величезне значення. Їх автор — Гіпократ, давньогрецький філософ і лікар, якого часто називають «батьком медицини». У «Клятві Гіпократа» в короткій формі виражена думка про те, що самогубство — це зло, злочин, прирівняний до вбивства. Ця ідея пронизувала всю грецьку філософію, але вперше знайшла своє вираження в кодексі поведінки лікаря.

І в наші дні в багатьох країнах Заходу випускники медичних вищих навчальних закладів зобов'язані давати клятву Гіпократа. Однак речення, що стосується абортів, «для зручності» вилучили — і це трагедія, в якій проявляється секуляризація західного суспільства з його вірою в еволюцію.

Сучасна медицина вже майже відмовилася від принципу святості людського життя — принципу, який знайшов відображення в Книзі Буття, де сказано, що людина була створена за образом Божим. У наші дні аборт все частіше називають не вбивством, а «власним вибором вагітної». А хворим відмовляють в лікуванні на тій підставі, що їм не вистачає «якості життя»; тим часом лікарняні засоби можуть поліпшити стан хворого чи просто продовжити його життя до природної смерті, однак такий варіант медики розглядати не бажають.

Нам кажуть, що ми еволюціонували від більш простих істот. На цій підставі люди відкидають і Бога-Творця, і Його владу, яку Він звершує через Свої закони. Але ж без Бога життя позбавлене цілі. Немочі, страждання і фізична смерть втрачають будь-який смисл. У цьому полягає одна з причин «культури смерті», що проникає в західний світ, — точніше, у такі його сфери, як медицина і охорона здоров'я, де життя людини залежить від інших людей.

Люди втратили розуміння того, що означає — бути людиною. Життя більше не сприймається як безцінний дар — воно оцінюється за своєю так званою «якістю». Поки людина молода, активна, плодовита — у неї висока «якість життя»; коли вона старіє, втрачає сили і здоров'я, починає залежати від інших, її «якість життя» знижується і суспільство може вирішити, що її життя не варте того, щоб його захищати. Коли хвороба невиліковна, неміч і залежність від інших часом вважаються серйозною підставою для припинення людського життя.

Відгомін цього ходу думок можна почути в популярному фільмі Клінта Іствуда «Крихітка за мільйон доларів». Головна героїня —дівчина-боксер спочатку безстрашна і успішна, але з нею стається біда — пошкоджено спинний мозок. Вона прикована до ліжка, життя її залежить від апарату штучного дихання. Не в змозі змиритися з втратою всього того, що становило смисл її буття, дівчина шукає смерті — і їй відключають апарат штучного дихання. Голлівуд подає це як акт найбільшого милосердя. (Варто зауважити, що такі фільми показували і в Третьому рейху з ціллю прищепити людям звичку до евтаназії напередодні знищення інвалідів і душевнохворих в нацистській Німеччині).

Але це зовсім не прояв милосердя. Люди просто вибирають шляхи найменшого опору. Замість того, щоб підтримати героїню фільму і допомогти їй пристосуватися до нових обставин (згадаймо християнську письменницю Джоні Еріксон Тада, в якої паралізовані руки і ноги), їй просто допомагають піти з життя. При цьому зовсім не береться до уваги той факт, що її життя їй не належить. Людина створена за образом Божим і за будь-яких обставин не має права позбавляти себе життя — ні сама, ні з чужою допомогою.

Біблія розповідає нам про Йова, який відмовився послухатись поради дружини («прокляни Бога — і помреш»; Йов 2:9). Йов був богобійним чоловіком. Він розумів, що тільки Бог, Творець життя, має право віднімати його. І навіть якщо життя повністю позбавлене радості (а саме це сталося з Йовом), це не може служити виправданням самогубства. Навіть незмірно страждаючи, людина зберігає в собі образ Божий, і всяке життя залишається благом, гідним підтримки і захисту. Не кажучи вже про те, що бувають випадки, коли люди зцілюються від навіть невиліковних хвороб.

Коли люди беруть на себе роль судді в питаннях життя і смерті, у руках людства (яке неодноразово доказало свою нездатність до мудрих рішень) зосереджується величезна влада, якою легко зловживати під впливом забобонів і неправильних міркувань.

Християнська Церква — та, власне, і суспільство загалом — не повинні миритися з тією брехнею, що евтаназія — це «добра смерть» (саме така етимологія цього слова). У своїй глибинній суті евтаназія — це заперечення безцінного дару життя, а отже, заперечення Самого Творця цього життя.

| ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

Духовна святиня християн Біблія в різкій формі виступає проти пияцтва і вживання алкоголю. Наведемо лише кілька цитат: «Вино – то насмішник, напій п'янкий – галасун, і кожен хто блудить у ньому, немудрий» (Пр. 20:1); «Не будь поміж тими, що жлуктять вино, бо п'яниці... збідніють» (Пр. 23:20); «В кого «ой» в кого «ай», в кого сварки, в кого клопіт, в кого рани даремні, в кого очі червоні? У тих, хто запізнюється над вином, у тих, хто приходить попробувати вина змішаного. Не дивись на вино, як воно рум'яніє, як виблискує в келіху й рівненько ллється, – кінець його буде кусати, як гад, і вжалить, немов та гадюка, – пантруватимуть очі твої на чужі жінки, і серце твоє говоритиме дурощі» (Пр. 23:29–33); «Горе тим, що встають рано вранці і женуть за напоєм п'янким, і тривають при нім аж до вечора, щоб вином розпалятись» (Іс. 5:11); «Уважайте ж на себе, щоб ваші серця не обтяжувалися п'янством» (Лк. 21:34); «Як удень, поступаймо доброчесно, не в гульні та п'янстві» (Рим. 13: 13); «Ні злодії, ні користолюбці, ні п'яниці, ні злоріки, ні хижаки – Царства Божого не вспадкують вони» (1 Кор. 6: 10); «Завидки, п'янство, гулянки й подібне до цього. Я про це попереджаю вас, ... хто чинить таке, не вспадкують вони Царства Божого» (Гал. 5:21); «І не впивайтесь вином, в якому розпуста, але краще наповнюйтесь Духом» (Еф.5:18); «Живімо по Божому, бо досить часу ходили у гулянках, у пиятиках» (1 Петр. 4:3).

Абсолютна тверезість має стати нормою

Про Івана Христителя говориться як про велику людину, однією з характеристик якої є те, що він «ні вина, ні п'янкого напою не питиме і наповниться Духом Святим ще з утроби своєї матері» (Лк. 1:15).

Ще Біблія каже, що «тіло людини – це храм Божий», тому занечищати його нікотином або алкоголем – це значить, виступати проти Бога.

На Близькому Сході і в країнах Середземномор'я технологія зберігання виноградного соку шляхом фільтрування до повного очищення від осаду і кип'ятіння на повільному вогні для виділення надлишку води і загущення походить з сивої давнини. До цього соку додавали, як консервант, ароматичні смоли і зверху заливали тонким шаром оливкової олії. Такий загуслий виноградний сок називали кип'яченим вином. Його в амфорах поміщали в пивниці, і воно в прохолоді, без бродіння, зберігалося довгий час.

Цей напій відомий як vino cotto (кип'ячене вино) в Італії, vin cuit в Франції, nardenk в Сірії і gibs в арабських країнах. Доктор А. Рассел у своїй «Натуральній історії Алеппо» пише: «Згущений виноградний сік доставляють в місто в міхах і продають на громадських ринках; він схожий на простий мед, солодкий на смак, і його широко вживають люди всіх класів».

Кир Реддінг у своїй книзі «Історія сучасних вин» зазначає: «У ліванських горах, в Кесроані, виготовляють хороші вина, але вони здебільшого vins cuits (кип'ячені). Таке вино зберігається в глечиках».

А Плутарх, грецький біограф і мораліст І століття, писав: «Вино стає старим або слабким після багаторазового фільтрування, таке вино не спопеляє розум, не розпалює пристрасті і набагато приємніше для споживання».

Полібій, історик ІІ століття до Р. Х., залишив нам згадку про те, що «римським жінкам заборонялось пити вино, яке перебродило; вони пили passum – солодке вино з ізюму. Було неможливо пити перебродженe вино так, щоб це залишалось непоміченим».

Гіпократ вважав доречним напій з 20 частин води та одної частини траціанського вина. Найбільш ймовірно, що вина, розбавлені 20 частинами води на одну частину вина, були кип'яченим загуслим виноградним соком. (До речі, жителі Закарпаття і Молдови виноградний сік теж називають вином).

Бродіння винограду де працюють дріжджові мікроби – вісники бродіння, розкладу, тління і смерті, не можна назвати процесом чистоти. Тому Біблія закликає ухилятися від вживання алкоголю і вести чистий, бездоганний спосіб життя.

Опоненти можуть заперечити, мовляв, у Біблії є тексти, які рекомендують вживати вино. Так, це правда. «Води більше не пий, але трохи вина заживай ради шлунка твого та частих недугів твоїх» (1 Тим. 5:23); «Дайте напою п'янкого тому, хто гине, а вина гіркодухим , він вип'є й забуде за бідність свою, і муки своєї вже не пам'ятатиме» (Пр. 31:6:7).

Але статистика (понад 20 текстів проти вживання міцних напоїв) явно не на користь алкоголю. Окрім того, у першому випадку йдеться про вживання не вина в нашому сучасному розумінні, а, знову ж таки, вина неперебродженого. А в другому випадку з контексту зрозуміло, що алкогольний напій годиться тільки для тих, хто помирає без надії. Чи треба тут щось додавати?

І якщо ми бажаємо гарного майбуття для себе, своїх дітей та онуків, будьмо тверезими. Завжди. І скільки б вас не пробували переконати, що пити потрошки можна, що це, мовляв, корисно для здоров'я, – це неправда. Абсолютна тверезість – це прекрасний і надзвичайно комфортний стан нашої вічно молодої душі, тому насолоджуймось ним упродовж всього свого життя.

Володимир АНДРЕЙЧИН.
Доцент кафедри травматології Івано-Франківського національного медичного університету, ортопед-травматолог вищої категорії МОЗ України.

| З ЖИТТЯ

Улюблений вбивця

Ця історія трапилася з відомим пастором Річардом Вурмбрендом, який пережив нацистську окупацію, якого переслідував радянський диктаторський режим в СРСР, Румунії та інших країн і який дуже багато допомагав християнам.

«У концентраційному таборі, де я працював, я вбив багато євреїв, навіть євреїв з дітьми на руках», — похвалявся пасторові Вурмбренду колишній військовий, який тільки що повернувся з фронту, де воював на боці нацистів, і пишався всім, що зробив. Йому подобалося розповідати про свої «подвиги» всім, хто готовий був його слухати. Почувши типово німецьке прізвище — Вурмбренд, цей чоловік навіть не запідозрив, що пастор був євреєм.

Природною реакцією на таку дикість, напевне, мала б бути втрата дару мови. Але тільки не в пастора Вурбренда. Він не роздумуючи ввічливо запросив співрозмовника до себе додому на вечерю. Той любив музику, тому коли почув, що пастор Вурмбренд зіграє йому на піаніно, відповів, що щасливий прийняти це запрошення.

Коли він прийшов того вечора до пастора, там було ще кілька гостей, але дружина господаря Сабіна почувалася не зовсім добре, тому залишилася у своїй кімнаті. Пастор Вурмбренд грав на піаніно, а гості насолоджувалися чудовою музикою. Після цього всі допізна з задоволенням спілкувалися.

Коли стало зовсім пізно, пастор Вурмбренд повернувся до колишнього військового і сказав: «Пане, я повинен вам щось повідомити. Але пообіцяйте, що десять хвилин мовчки слухатимете мене. Після цього можете сказати все, що захочете.

Гість, задоволений гостинністю і дружнім спілкуванням, широко усміхаючись, тепло відповів: «Звичайно! Ви можете говорити навіть більше, ніж десять хвилин. Я обіцяю, що не буду вас перебивати».

«В одній із кімнат, — почав пастор, — спить моя дружина. Вона єврейка, і я також єврей. Її сім'я, яку я вважаю своєю, була знищена в одному з великих нацистських концтаборів, де, за вашими словами, ви вбивали євреїв навіть з дітьми на руках. Таким чином, цілком можливо, що серед вбитих вами євреїв є і члени моєї сім'ї.

А тепер я пропоную вам взяти участь в експерименті. Ми перейдемо в ту кімнату, і я скажу дружині, хто ви такий. Запевняю, ви не почуєте від неї ні слова докору, не побачите на її обличчі гніву. Вона усміхатиметься до вас, як і до кожного з наших шановних гостей. Вона приготує вам каву і домашнє печиво. І якщо моя дружина, яка, як і всі ми, є лише слабкою людиною, зможе так повестися, якщо вона, знаючи, що ви зробили, зможе простити вам, наскільки сильніше буде любити вас Ісус, Котрий Сам є Любов'ю».

Гість почав ридати: «Я вбивця! Я пролив стільки невинної крові!». Пастор сказав: «Але Бог може простити вам все, якщо ви покаєтеся перед Ним». Той одразу ж впав на коліна. Пастор Вурмбренд виголосив коротку молитву, а потім чоловік, який навіть не знав, як молитися, почав знову й знову повторювати: «Ісусе, прости мені, Ісусе, прости мені. Я вірю, що Ти мені простиш». Він ридав і ридав. А коли трохи заспокоївся, пастор обняв його і сказав:

— Я обіцяв вам експеримент. Ходімо.

Сабіна весь цей час спала в помешканні, розташованому далеко від кімнати, в якій відбувалася розмова з гостем. Пастор Вурмбренд розбудив її.

— Чи знаєш ти цього чоловіка? — запитав він.

— Ні, — сонно відповіла вона. Тоді він відрекомендував їй гостя:

— Це вбивця твоїх сестер, твоїх братів і твоїх батьків. Але сьогодні він покаявся, і тепер він наш брат в Спасителі, наш брат по вірі. Що ти хочеш йому сказати?

Вона кинулася гостеві на шию, і обоє заплакали.

«Що ми любимо Божих дітей, дізнаємося з того, коли любимо Бога і Його заповіді додержуємо. Бо то любов Божа, щоб ми додержували Його заповіді, Його ж заповіді не тяжкі» (1 Ів. 5:2-4).

ЄРУСАЛИМ

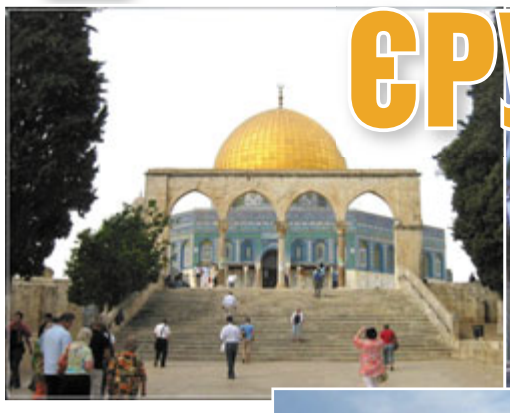

Єрусалим – місто неповторне. Звісно, на світі є міста набагато гарніші, більші й привабливіші, але жодне з них не володіє таким магнетизмом, таким зачаруванням. Єрусалим, вік якого наближається до 4000 років, – духовна столиця половини населення всієї землі. Святині різних релігій притягують до неї віруючих уже багато століть поспіль.

До шестиденної війни Єрусалим був розділений на два міста: частина належала до Йорданії, частина – до Ізраїлю. 7 липня 1967 року в ході війни солдати армії оборони Ізраїлю возз'єднали місто. Єрусалим знову став столицею Держави Ізраїль. Через 19 століть після зруйнування храму.

Він став особливим не тільки для євреїв, але й для християн та арабів. Усі молитви євреїв пов'язані з Єрусалимом. В одній з них сказано: «Якщо я забуду тебе, Єрусалиме, то нехай я втрачу свою праву руку».

Для християн він дорогий тим, що в ньому провів Свої останні роки Христос, Месія. Тут Він проповідував і молився, тут Його зрадили, схопили, катували, зневажали і врешті розіп'яли. Тут Він воскрес із мертвих і піднісся на небеса.

Єрусалим також – третє за значимістю місто для мусульман після Мекки й Медини в Саудівській Аравії, тому що в ньому перебуває мечеть Аль-Акса.

Місто переповнене контрастами, які надають йому неповторного вигляду. Чередування старих будівель і багатоповерхових будинків, східні базари й сучасні торгові центри, розмаїтість одягу: чорні капоти хасидів, чернечі ряси й сутани, білі халати мусульман, джинси й елегантні костюми. Таку розмаїтість не зустрінеш в жоднім місті світу. До цього треба додати передзвін, молитви муедзинів з мінаретів, лемент торговців і безперестанний галас дітей.

Місто справедливо називають «Золотим Єрусалимом». Про нього пишуть вірші, складають пісні. Про нього говорять: «Побачити Єрусалим – і можна вмирати». Ним ніколи не можна насолодитися досхочу, перебування в ньому завжди здається коротким, хочеться повернутися й пізнавати його ще і ще.

РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Столиця Європейського халіфату — Роттердам

2002 року Бат Йеор, англійська громадянка, яка народилася в Єгипті, спеціаліст в галузі історії християнських і єврейських меншин у мусульманських країнах, вигадала термін «Єврабія», щоб описати шлях, яким рухається Європа. Цей шлях — послух ісламу.

Оріана Фаллачі — італійська журналістка, відома своїми незалежними поглядами, використала слово «Єврабія» у своїх статтях, і резонанс прозвучав по всьому світі. 1 серпня 2005 р. Бенедикт XVI прийняв Фаллачі в порядку приватної аудієнції в Кастель Гандольфо. Вона заперечувала можливість діалогу з ісламом, він натомість підтримував цю ідею. Підтримує і досі. Та вони згодилися в розумінні, що Європа опинилася в духовному вакуумі і втрачає ідентичність, причому саме тоді, коли всередині неї росте ісламська імміграція.

Голландія — особливий випадок. Це країна, в якій право особистості найбільш поширене — аж до дозволу евтаназії для дітей, країна, в якій християнська ідентичність майже зникла, а мусульманська присутність росте особливо нахабно.

Тут мультикультуралізм є правилом, яке має драматичні винятки: від вбивства антиісламського політичного лідера Піма Фортейна до переслідування сомалійської дисидентки Айяни Хірсі Алі і вбивства режисера Тео Ван Гона, засуджених до смертної кари за їхній фільм «Послух», який звинувачує у злочинах мусульманську теократію. Наступник Фортейна живе під цілодобовою охороною поліції упродовж шести років.

В одному місті Голландії цю нову реальність можна побачити неозброєним оком краще, ніж деінде. Тут цілі квартали наче перенесені з Близького Сходу, тут розміщена найбільша в Європі мечеть, тут закони шаріату застосовують і в

судах, і в театрах, тут багато жінок ходять замотані з голови до ніг, а мер — мусульманин, син імама.

Світова фінансова криза і Друге пришестя Христа

Багато хто переконаний, що нинішня економічна криза створена штучно з метою введення нового світового порядку. Віднедавна відкритими для обговорення стали питання про світовий парламент, світовий уряд, єдину світову валюту, наднаціональний контроль за ядерною зброєю й природними ресурсами. На кожному з континентів уже існують свої регіональні союзи, у яких створені загальні ринки, введені безвізові й спрощені митні режими. Крім того, лідери країн – учасниць таких союзів планують створення єдиних регіональних валют, а також регіональних парламентів і урядів.

Хто читає Слово Боже, той знає, що саме антихрист об'єднає ці регіональні союзи, а завершальним етапом процесу стане створення єдиної світової валюти, світового парламенту, а також світового уряду, який він і очолить.

Америка за минулі роки випустила доларів стільки, що на землі сьогодні товарів в багато разів менше, аніж доларів. Доларів НАБАГАТО більше, ніж товару на землі. Тому вони можуть знецінитися в будь-який момент. Якщо раптом всі країни повернуть Америці її долари і попросять поміняти на товар або на будь-яку іншу валюту, США не зможуть виплатити борги років зо 300.

Але поки жодній країні не вигідно, щоб доларові активи перетворилися на порожні папірці, тому що валютні резерви багатьох країн зберігаються саме в доларах. Кому хочеться втрачати ці резерви?

Проте в той самий час уряди різних країн, продаючи через банки долари для населення, самі купують або інші валюти, або дорогоцінні і навіть кольорові метали. Той же Китай, активно скуповує кольоровий метал у величезних кількостях. Але не для потреб виробництва, а заради збереження грошей – попит на кольорові метали завжди великий. Скуповують за долари, тим самим позбуваючись їх.

Країни Східно-Тихоокеанського регіону хочуть перейти на свою єдину валюту. Тільки ще не вирішили, що брати за основу – китайський юань чи японську ієну. А Північна Америка (тобто Канада, США й Мексика), через рік-два планує перейти на свою єдину валюту – амеро. США в такому разі перестає відповідати за долар, щоб не платити по боргах за нього, і стабілізує ситуацію на внутрішньому ринку, а інакше через величезну інфляцію долара їх чекає повний крах.

До речі, амеро вже надрукували. Кілька місяців тому Дмитру Медведєву американці на одному саміті подарували 1 амеро. Так би мовити, сувенір. Так що введення нової північноамериканської валюти не за горами.

Нині мало хто сумнівається в тому, що живемо в останні часи. А ми не просто віримо – ми твердо в цьому переконані. Одна з ознак останнього часу, про які говорив Христос учням, – це те, що «фігове дерево зацвіте». «Від дерева ж фігового навчіться прикладу: коли віття його вже розпукується і кинеться листя, то ви знаєте, що близько вже літо. Так і ви: коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима!» (Мт. 24:32-33).

Фігове дерево – це біблійний символ Держави Ізраїль. В 70-му році нашої ери Ізраїль втратив свою державність, як і передбачив Христос ще за 40 років до цього. В 1948 році «смоківниця розцвіла» – знову було відновлено Державу Ізраїль. І що далі? Ісус Христос про це сказав так: «Поправді вам: не перейде цей рід, аж усе оце станеться».

Що таке «оце»? Друге пришестя Христа. Відповідно до Біблії, рід, тобто покоління людей, – це 70-80 років, як про це писав Давид.

Звісно, ми не знаємо точного ні дня, ні години Другого приходу Ісуса. Це може статися через 10-20 років, а може, через рік або навіть завтра. Але те, що ми живемо саме в останні часи перед другим пришестям Христа, – це точно. І нинішня криза – теж, якщо можна так сказати, один з показників серйозних подій у близькому майбутньому.

ДО РЕЧІ

На крок ближче до правління антихриста

Президент Росії Дмитро Медведєв одержав у подарунок від організаторів саміту «Великої вісімки» (G8) наднаціональну валюту. Монета має назву «міжнародна валюта» (united future world currency).

«Можу вас порадувати – у мене в кишені лежить наднаціональна валюта. Це одна одиниця, тестовий екземпляр, – пояснив Медведєв. І додав, що до подарункової монети додавалися правила її обігу. – Це символ нашої єдності, нашого бажання вирішувати такі питання».

Нагадаємо, що на початку 2009 року Росія та Китай пропонували обговорити можливість створення наднаціональної валюти, що допомогла б економіці знизити залежність від долара. Однак на останньому саміті «Великої двадцятки» (G20) у квітні цього року питання створення єдиної валюти майже не обговорювалося.

Саміт лідерів держав G8 проходив в італійському місті Аквіла у липні цього року. Серед основних тем, які обговорювали учасники, були вихід світової економіки із кризи, а також зміцнення енергобезпеки й зміна світового клімату.

Запрошуємо на Богослужіння в церквах християн віри євангельської:

Івано-Франківська область:

Бурштин, вул. Міцкевича, 28; НЕДІЛЯ — 10 год., ЧЕТВЕР — 19 год.;
Косів, вул. Горбового, 8; НЕДІЛЯ – 10 год., ЧЕТВЕР – 18 год.;
Калуш, вул. Козоріса, 20; НЕДІЛЯ – 10 год., ЧЕТВЕР – 19 год.;
Коломия, вул. Верещинського, 9; НЕДІЛЯ – 10 год., СЕРЕДА – 18 год.;
Надвірна, вул. Вагилевича, 16; НЕДІЛЯ – 10 і 18 год., СЕРЕДА – 19 год.;
Рогатин, вул. Богуна, 2; НЕДІЛЯ – 10 год., ЧЕТВЕР – 19 год.;
Рожнятів, вул. Довженка, 13; НЕДІЛЯ -15 год. 30 хв., ЧЕТВЕР – 19 год.;
Тлумач, вул. Винниченка, 42; НЕДІЛЯ – 10 год., СЕРЕДА – 20 год.

Хмельницька область:

Хмельницький, вул. Березнева, 5;
НЕДІЛЯ — 9 год., 15 і 17 год., СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
Нетішин, вул. Шевченка, 6; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., ВІВТОРОК — 19 год.;
Волочиськ, вул. Незалежності, 46;
НЕДІЛЯ — 10, 17 год., ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР, П'ЯТНИЦЯ — 19 год.;
Кам'янець-Подільський:
Нігинське шосе,8-а;
НЕДІЛЯ — 10, 17 год., ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;
вул. Молодіжна, 16; НЕДІЛЯ — 10, 18 год., СЕРЕДА — 18 год.;
пров. Амбулаторний, 14-а;
НЕДІЛЯ — 10, 17 год., ВІВТОРОК, СЕРЕДА, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;
вул. Драгоманова, 4; НЕДІЛЯ — 9, 12 год., ЧЕТВЕР, П'ЯТНИЦЯ — 18 год.;

АНОНС

Щонеділі о 17:00 та щопонеділка о 9:00

дивіться християнську телепередачу «ВІРУЮ» на каналі ТРК «3-студія».

Стежте за програмою телепередач

Дорогі друзі! Слухайте

ХРИСТИЯНСЬКІ РАДІОПЕРЕДАЧІ

І програма Українського радіо:

ЩОПОНЕДІЛКА
о 21.30 — *«Жива надія»*

ЩОСЕРЕДИ
о 21.15 — *«Новий вимір»*

ЩОЧЕТВЕРГА
о 20.40 — *«Віра. Надія. Любов»*

ЩОП'ЯТНИЦІ
о 21.15 — *«Відвертість»*

ЩОСУБОТИ
о 12.40 — *«Вірую»*
о 20.35 — *«Людина і вічність»*
о 22.45 — *«Вірю і знаю»*

ЩОПОНЕДІЛКА
о 20.45 на хвилях «Променя» —
передача для дітей «Стежинка»

Запрошуємо на Богослужіння в Івано-Франківській церкві християн віри євангельської:

ЩОСЕРЕДИ – **о 19 год.,**
ЩОНЕДІЛІ – **о 10 та 18 год.,**
ЩОПОНЕДІЛКА – молодіжне служіння **о 19 год**.
Адреса:
м. Івано-Франківськ, вул. Мочульського, 1 (на Майзлях).
Тел. для довідок (0342) 78-17-03.

ВІРУЮ
№ 10 (129)
жовтень 2009 р.
Виходить щомісяця

Засновник — Івано-Франківська християнська місія милосердя «Добрий самарянин»
Газета видається на добровільні пожертвування
Р/р 26008340311261
Львівська обласна філія АКБ «Укрсоцбанк»
МФО 325019 код ЄДРПОУ 20559726

Редактор Олег КАРПЮК
Адреса редакції:
76002, м. Івано-Франківськ, вул. Мочульського, 1;
тел./факс (0342) 50-10-19, факс 50-10-21
E-mail: dobry.samar@gmail.com

Газета віддрукована у ТзОВ «Видавничий дім «Молода Галичина».
Обсяг — 1,86 умовного друкованого аркуша.
Тираж — 60000 примірників. Замовлення № 923.
Редакція не завжди поділяє погляди авторів.